

Møte onsdag den 12. mai 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 80):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen vil framsette et representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:01:38]: På vegne av representantene Siv Jensen, Per Sandberg og meg selv vil jeg fremsette et forslag om å gjøre «undergraving av asyl-instituttet» til en skjerpene omstendighet i straffelovgivingen.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik vil framsette et representantforslag.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:02:01]: På vegne av representantene Svein Flåtten, Trine Skei Grande og meg selv vil jeg fremme forslag om at det utarbeides en stortingsmelding om statens eierskap.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke vil framsette et representantforslag.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:02:40]: På vegne av representantene Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide, Hans Olav Syversen og meg selv har jeg den glede å fremme et representantforslag om rammevilkårene for ideelle aktører som driver helse-, omsorgs- og barnevernstjenester.

Presidenten: Endelig vil representanten Anders B. Werp framsette et representantforslag.

Anders B. Werp (H) [10:03:14]: På vegne av representantene André Oktay Dahl, Ingjerd Schou, Michael Tetzschner, Arve Kambe og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om strategi og tiltak for å bekjempe organisert kriminalitet.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:48]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Kristin Halvorsen
- statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen
- statsråd Hanne Inger Bjurstrøm

De annonserte statsrådene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:04:33]: Jeg har et spørsmål til helse- og omsorgsministeren.

På galleriet i dag sitter Mette. Hun er mamma. Et av hennes barn er sterkt funksjonshemmet. Hun gjør det som alle foreldre vil, nemlig å ta vare på sitt eget barn, pleie sitt eget barn, ha omsorg for sitt eget barn. Men for at hun skal klare det, som mange andre foreldre i tilsvarende situasjon rundt omkring i landet, er hun avhengig av en anstendig omsorgslønn for å få det til.

Vi vet at situasjonen varierer betydelig rundt omkring i kommunene, siden dette fortsatt – dessverre – er et kommunalt ansvar. Helsetilsynet har refset kommunene for å avslå for mange søknader, og det er dessverre i mange kommuner slik at man ikke har et fullverdig system for å ivareta dette. Med andre ord er det mange familier, mange foreldre, som slåss en helt meningsløs og langvarig kamp for egentlig å oppnå en vinn-vinn-situasjon. Det ene man oppnår, er altså å spare det offentlige og skattebetalerne for betydelige beløp, for alternativet til å drive omsorg for sine egne barn – som er det mest naturlige i hele verden – er en døgnkontinuerlig institusjonsplass hvor avstanden mellom familien og den som trenger omsorg, øker. I tillegg er det bedre for den som trenger omsorg, å få lov å være sammen med dem man er aller mest glad i. Som om ikke det er nok, er det rimelig selvsagt for alle oss andre å kunne fungere godt i en normal familiesituasjon sammen med dem vi er glad i.

Mitt spørsmål til statsråden er: I januar ble statsråden utfordret på omsorgslønn i denne salen. Hva har skjedd siden da?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:06:37]: Det er ikke tvil om at foreldre som har funksjonshemmede barn, har en stor arbeidsbelastning og ofte en veldig krevende hverdag. Det er også veldig forståelig at mange foreldre ønsker selv å pleie sine barn, og omsorgslønn er da en ordning som kan være aktuell.

Det som jeg sa i januar, var at vi ville nedsette et utvalg for å se på alt dette i en større bredde, fordi det var, som representanten Jensen sier, ulikheter i de forskjellige kommunene – dette var påvist. I disse dager vil vi nedsette dette utvalget. Vi har jobbet med mandatet. Utvalget skal jobbe så fort som mulig for at vi skal komme tilbake til Stortinget på egnet måte for å informere om saken.

Siv Jensen (FrP) [10:07:49]: Dette holder jo ikke. Ordningen med omsorgslønn har vært gjeldende i 20 år. Helsetilsynet har også refset regjeringen fordi ordningen fungerer for dårlig, og man har krevd at det blir gjort endringer som i større grad ivaretar rettssikkerheten til de familiene som blir berørt av dette.

I Soria Moria I sa regjeringen at de ville styrke denne ordningen. I Soria Moria II hadde det blitt redusert til en gjennomgang av ordningen. Men det hjelper veldig lite de foreldrene som er berørt av dette. Den enkleste måten å løse dette på, fremfor å ha nye utvalg som skal utrede noe vi allerede vet, er å gjøre dette til en statlig finansieringsordning som gjør at alle familier, uavhengig av hvor de bor, får den samme retten til en anstendig omsorgslønn når behovet inntreffer.

Jeg har problemer med å forstå at det er veldig vanskelig, og at det krever lange utredninger. Jeg vil gjerne vite hva statsråden selv mener om dette, uavhengig av hva utvalget måtte komme frem til.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:08:56]: Det skal ikke være noen tvil om at det skal være gode ordninger for foreldre som får funksjonshemmede barn, fordi de veldig ofte får økte utgifter i forbindelse med det å ha barn som krever både ekstra omsorg og mye ekstra utstyr. Det er regjeringen opptatt av.

Når det gjelder tematikken omsorgslønn, har jeg faktisk svart på det i Stortinget mer enn en gang tidligere og sagt at vi vil sette ned dette utvalget. Det har tatt noe tid å jobbe med mandatet, men det er nettopp fordi dette er en ordning som fungerer så ulikt. For at vi skal få til en ordning som blir mer lik, har vi jobbet omfattende med mandatet. Vi er i ferd med å sette ned dette utvalget og vil komme tilbake med det.

Men jeg har lyst til å understreke at dette er bare en av mange ordninger i forbindelse med det å ta på seg et stort pleie- og omsorgsansvar. Dette skal vi ha en skikkelig gjennomgang av. Det er nettopp derfor vi setter ned utvalget.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Kari Kjønnaas Kjos.

Kari Kjønnaas Kjos (FrP) [10:10:20]: Helse- og omsorgsministeren snakker om et utvalg, men 18. januar sier Liv Signe Navarsete til Kommunal Rapport at hun vil at behandlingen av omsorgslønn skal bli lik over hele landet. Hun sier at de som ønsker omsorgslønn, skal ha en forutsigbar ordning uansett hvor de bor, og at man skal kunne ta vare på sine nærmeste uten å få problemer med økonomien. Hun vil at staten skal dekke 50 pst. av ordningen. Navarsete sier videre at hun vil ta kontakt med helse- og omsorgsministeren for å få en rask gjennomgang av ordningen.

Dette var en gledelig nyhet for Fremskrittspartiet og alle som har kjempet i årevis for denne ordningen. Siden jeg har litt dårlig erfaring med det regjeringen kaller «rask gjennomgang», har jeg følgende spørsmål:

Når innføres Navarsetes omsorgslønn? Eller er dette

bare et nytt eksempel på at regjeringen fører én politikk i media og en annen i regjeringskontorene?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:11:20]: Fordi omsorgslønnen er en viktig ordning for dem som benytter seg av den, og fordi den har blitt praktisert ulikt i ulike kommuner, har jeg også tidligere orientert Stortinget om at vi vil nedsette dette utvalget for å se på ordningen, slik at det kan bli en lik ordning i hele landet. Det utvalget er på trappene. Det kommer til å bli nedsatt med det første. Mandatet for utvalget er så å si ferdig. Så skal vi jobbe så fort vi kan nettopp for å komme tilbake og få en lik ordning.

Jeg har lyst til å understreke at dette er en av mange ordninger, men like fullt er omsorgslønn en viktig ordning for noen familier.

Presidenten: Sylvi Graham – til oppfølgings-spørsmål.

Sylvi Graham (H) [10:12:17]: Jeg er egentlig usikker på hvilken statsråd som bør svare på mitt spørsmål, fordi det dreier seg om funksjonshemmede barn som blir kasteballer mellom statsråd Bjurstrøm og statsråd Strøm-Erichsen. Den som har et forslag til løsning, kunne jo kanskje få lov å svare her.

Mange familier med sterkt funksjonshemmede barn har de siste månedene mistet retten til pleiepenger. Dette dreier seg om familier som samarbeider med helsetjenestene om omfattende godkjente opptreningsopplegg hjemme for disse barna. Nav har nå vedtatt at dette ikke lenger gir rett til pleiepenger. Det har dramatiske konsekvenser for disse familiene fordi foreldrene ikke lenger får mulighet til å pleie barna og drive disse intensive treningsoppleggene. Alternativet for barnet er ofte et dårligere og dyrere tilbud om institusjonsplass.

Høyre har tatt dette opp med arbeidsministeren og bedt om at de familiene som har fått innvilget denne ytelsen, kan få beholde den. Arbeidsministeren avviste dette og henviste til omsorgslønn, som er helse- og omsorgsministerens ansvar. Når vi påpeker (presidenten klubber) at ordningen med omsorgslønn fungerer dårlig, pekes det videre på kommunene.

Kan vi forvente oss (presidenten klubber igjen) at statsrådene samhandler?

Presidenten: Da er taletiden ute, og statsråd Strøm-Erichsen får anledning til å svare.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:13:30]: Representanten Sylvi Graham sa at hun ikke visste hvilken statsråd hun skulle stille spørsmålet til. Når det gjelder pleiepenger og Nav, er det åpenbart statsråd Bjurstrøm som er rett adresse for det.

Når det gjelder omsorgslønn, vil jeg bare gjenta det jeg har sagt flere ganger. Vi skal ha en fullstendig gjennomgang av ordningen med omsorgslønn. Vi nedsetter et utvalg i disse dager. Det har jeg orientert Stortinget om tidligere. Vi har jobbet med mandatet nettopp fordi dette skal bli en så lik og rettferdig ordning som mulig.

Presidenten: Laila Dávøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dávøy (KrF) [10:14:10]: Vi vet egentlig nok om omsorgslønn. Jeg vil si det så sterkt at det er en menneskerett for barn som er funksjonshemmet, å kunne bo hjemme sammen med foreldrene sine. Det vil vi også finne i FNs barnekonvensjon. Men dessverre er det sånn i dag at det lar seg ikke gjøre alle steder, ikke minst fordi omsorgslønn praktiseres veldig ulikt i de forskjellige kommunene.

Det er klart mindre ambisjoner i regjeringen i denne perioden. I forrige periode var vi glad for at regjeringen skulle forbedre ordningen. Nå skal man gjennomgå den, og det må vi jo akseptere. Vi har ikke noe flertall i Stortinget, vi andre som ønsker å gjøre dette raskere.

Vil utvalget komme i gang før sommeren, og hvor lang tid tror statsråden det vil ta før foreldre som har funksjonshemmede barn, kan forvente at vi har en lik ordning over hele landet?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:15:08]: Noen ganger høres det ut som om omsorgslønn er den eneste støtteordningen til familier som har et stort omsorgs- og pleiebehov for sine barn. Det er det jo ikke. Den er én av flere ordninger, og kommunene stiller opp på ulik måte. Noen kommuner stiller opp svært mye for familier med funksjonshemmede barn. Det har jeg selv sett mange eksempler på. Det blir feil hvis det blir skapt et inntrykk av at omsorgslønn er det som skal til for at funksjonshemmede barn og familien skal få støtte og omsorg.

Så er jeg opptatt av at dette skal bli en rettferdig ordning. Jeg kan svare ja på at utvalget blir nedsatt før sommeren. Jeg har også lyst til å gjenta, som jeg har sagt i Stortinget tidligere, også som svar til Laila Dávøy, at vi skal jobbe så raskt som mulig med dette for å få til en ordning som er lik over hele landet. Jeg har lyst til å understreke at dette er én av flere ordninger.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:16:24]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

Brennpunkt i går ble en ny påminnelse om at skolen svikter mange av de elevene som trenger det mest. Det er etter Høyres mening uakseptabelt at det pyntes på karakterer fremfor å gripe fatt i alvorlige lese- og skrivevansker.

Kunnskapsministeren har gjentatte ganger understreket det alle synes å være enige om, at læreren er nøkkelen til mer læring i skolen. En god lærer er en god pedagog, men han eller hun er også grunnleggende engasjert og dyktig i faget sitt.

Som Inge Lønning sa det:

«Ingen er så god pedagog at han er i stand til å lære andre noe han ikke kan selv.»

I videregående skole går en av fire realfaglærere med fordypning av med pensjon i løpet av fem år. Fra 1998 til i dag har elevtallet i den videregående skolen steget med om lag 30 000 elever. I samme tolvårsperiode har antall lærere med fordypning i realfag stått på stedet hvil. I klar-

tekst betyr det at dagens regjering styrer mot en alvorlig krise i realfagene i den videregående skolen. Vi har for få lærere, og vi kommer til å få for få lærere med fordypning, mastergrad.

I Halvorsens realfagsstrategi, «Realfag for framtida», er den alvorlige situasjonen omtalt. Problemet er at det stopper med omtalen. Faktum er at strategien er blottet for måltall for rekruttering når det kommer til lærere i realfag i videregående skole.

Jeg legger til grunn at statsråden mener det er alvorlig at 25 pst. av realfagslærerne med fordypning i sitt fagområde forsvinner fra den videregående skolen i løpet av fem år. Spørsmålet mitt er da: Hva slags strakstiltak vil statsråden og regjeringen sette i verk for å motvirke den alvorlige lærerkrise i realfag som nå er under oppseiling?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:18:20]: Her er det satt i gang strakstiltak for lenge siden. Dette er et systematisk arbeid, som vi ikke kan tro kan løse dette i løpet av veldig kort tid. Nettopp derfor er det viktig at vi nå systematisk har lagt vekt på å få rekruttert flere realfagslærere til skolen.

Det starter egentlig ikke der. Det starter med å øke interessen for realfag helt fra skoletiden. Derfor har vi økt innsatsen både i grunnskolen, i ungdomsskolen og i videregående opplæring. Man får ekstra poeng for å velge realfag i videregående opplæring. Man ønsker å sørge for at man får bedre rekruttering til realfag ved universitetene.

Dette er ekstremt viktig, det er helt riktig. Det er også viktig at mange av de realfagslærere som nå kanskje går og lurer på om de har lyst til å gå av med AFP, tenker seg om en gang til. Mange av dem kommer vi til å trenge videre framover. Så her er det et systematisk arbeid som gjelder, ikke noe hokus pokus og strakstiltak, men systematisk jobbing.

I tillegg vil jeg gjerne si at vi har videreutdanningsopplegg, som har vært tema mellom representanten Aspaker og meg tidligere i Stortinget, hvor vi har en utfordring i og med at en del av de plassene ikke er benyttet. Vi jobber nå for å se hvordan vi kan sørge for at lærere tar ekstra studiepoeng i bl.a. matematikk gjennom videreutdanning.

Elisabeth Aspaker (H) [10:20:00]: Det eneste jeg mener er systematisk når det kommer til tiltak, er systematikken i at regjeringspartiene har stemt ned gode forslag fra Høyre i denne salen om å få mer fart på etter- og videreutdanningen.

Poenget er og faktum er at hundrevis av plasser på videreutdanning for lærere står tomme kommende høst. Hver eneste plass burde vært fylt. Problemet er at de seniortiltakene Høyre foreslår for realfagslærere, er blitt nedstemt av regjeringspartiene.

Fra TIMMS-undersøkelser vet vi at elevene med størst fordypning i matematikk har lavere prestasjoner i dag enn de burde hatt. Samtidig sier regjeringen i strategiplanen for realfagene at det skal satses på ny fornybar energi og andre teknologiske næringer som krever mer realfag enn noensinne. Jeg etterlyser igjen: Hva er strakstiltakene? Jeg

mener ikke de lange planene, for lærere forsvinner de neste fem årene.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:21:04]: Det er utrolig viktig at man klarer å holde en linje i satsingen på realfag over tid, og det er nettopp det vi har gjort. Vi kan ikke regne med at et lite stunt én høst er det som redder oss når vi skal rekruttere dyktige folk til å bli realfagslærere.

Nå har vi mange muligheter i tillegg til dem jeg var inne på i mitt første svar, f.eks. har vi lektor II-ordningen, som gjør at det er mulig for dem som har universitetsutdanning, men som ikke har pedagogisk tilleggsutdanning, å komme inn i videregående skole og delta i undervisningen der. Vi har andre muligheter for å få til dette, f.eks. kan folk som har ingeniørutdanning, hospitere. Men det er et systematisk arbeid over tid med understreking av hvor viktig realfag er, hvor viktig matematikk og regnekunnskaper er, hele veien oppover som er det som kan hjelpe oss varig og solid – ikke små innfall nå og da.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Henning Warloe.

Henning Warloe (H) [10:22:23]: Vi har mange utfordringer og problemer i norsk skole. Fra Høyres side påpeker vi stadig det, for vi er opptatt av det.

Kunnskapsministeren sier at Høyre svartmaler skolen. Vi kan selvfølgelig begynne å snakke kun om det som er bra. Vi kan selvfølgelig påpeke at 70 pst. av elevene fullfører videregående opplæring. Vi kan selvfølgelig si at 80 pst. av elevene etter ti år på skolen kan lese og skrive skikkelig. Men jeg vet ikke om det blir så mye bedre av det. Jeg tror folk forstår at vi har noen store problemer i skolen, og dem må det tas fatt i. Spørsmålet til kunnskapsministeren er da: Når skal hun erkjenne de store problemene og utfordringene vi har i skolen?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:23:11]: Dette synes jeg er et totalt usaklig innlegg, for det er dette vi holder på med hver eneste dag i norsk skole. Vi må klare å gå den balansegangen der vi oppmuntrer alle dem som gjør en veldig god jobb – for dem er det mange av i norsk skole – samtidig som vi ikke underslår hva vi har av utfordringer. Vi har systematisk satset på tidlig innsats, bedre opplæring når det gjelder lesing og skriving, fordi vi har sett at det er for mange som ikke har grunnleggende ferdigheter i dette. Vi vet at dette ikke bare er nøkkelen til norsk eller engelsk, det er også nøkkelen til naturfag, til samfunnsfag og til alle de andre fagene.

Når det gjelder frafall, har jeg invitert fylkene til et systematisk samarbeid, etter modell av hvordan vi kom i havn når det gjaldt full barnehagedekning, nemlig at vi må finne en felles måte å telle på. Vi må sette oss noen felles mål for hvordan vi skal få redusert frafallet og økt gjennomføringen. Vi må sørge for at det jobbes mer praktisk i den videregående skolen, slik at flere har mulighet til å fullføre. Så jeg har fullt trykk på dette hele veien!

Tord Lien (FrP) [10:24:26]: La meg si at jeg synes at «Realfag for framtida» er et veldig godt oppslagsverk om hvor stor krisen er. Der kommer det bl.a. fram at man har store utfordringer når det gjelder realfaglig kompetanse, særlig innen matematikk. En av tre matematikklærere kan komme til å gå av i løpet av de neste fem årene. Nyrekruttering er i den anledning vel og bra, men etter- og videreutdanning er nok mest sannsynlig hovedsvaret. Med den løsningen regjeringen legger til grunn for etter- og videreutdanningen, vil det ikke ta fem år før disse lærerne er på plass – det vil ta 30 år før disse lærerne er på plass. Da er vi altså 25 år på etterskudd.

Så sier statsråden at plassene ikke blir fylt opp. Men det er jo fordi regjeringen har valgt et tungvint, rigid og kostbart system for kommunene, i stedet for å si at vi gir støtte til de kommunene som løser dette på den mest formålstjenlige måten i hver enkelt kommune. Vil statsråden nå ta initiativ til å gjøre den endringen?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:25:27]: Etter- og videreutdanningstilbudet er en del av dette GNIST-samarbeidet som vi har med flere parter, f.eks. KS, Utdanningsforbundet osv. Dette har vært veldig vellykket når det gjelder å rekruttere studenter til å velge lærerutdanning. Vi har veldig gledelige tall så langt for det.

Vi hadde et møte i går, og der var temaet nettopp: Hvordan får vi videreutdanningen til å fungere? Punkt 1: Hvordan kan vi nå, i siste sving, sørge for å få besatt de plassene som ennå ikke er besatt? Punkt 2: Hva gjør vi for at det skal bli en ordning som fylles opp, og som kan bygges videre ut?

Jeg er skuffet over at vi ikke har fått flere søkere til de videreutdanningsplassene, og jeg skal følge opp på en slik måte at vi sørger for at dette blir en vellykket ordning.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:26:25]: Vi har hatt kunnskapsministre som som perler på en kuleramme har gått fram og sagt at nå skal vi få en ny realfagsatsing her i landet. Det er fordi alle har sett at det er behov, og at man er nødt til å gjøre noe. Men jeg tror at noe av problemet rundt dette er at vi snakker inn i mange lærere og foreldres dårlige samvittighet for manglende kunnskap og egne kunnskaper om dette.

Et eksempel, hvor man fikk snudd hele den trenden, er Stiklestad barneskole. Her hadde man to inspirerte lærere som dro på kurs og fikk med seg alle andre lærere i et matteprosjekt. Dette resulterte i at man satt og jobbet med mattekatten, og foreldre, elever og lærere bygde til slutt en bro, som et system for å få dette til, og det ble en glødende inspirasjon.

Hvordan kan vi få dette til å bli satt i system, slik at man ikke er avhengig av de to ildsjelene som var glad i matte? Kan vi klare å få det til?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:27:26]: Ja, det tror jeg absolutt. Jeg tror det er veldig mange som er på leting etter de gode verktøyene, for ikke å gjøre matten til noe fjernt, noe man ikke har bruk for i hverdagen, men for å finne matten og regningen i hverdagen, sånn at det er re-

levant. Jeg tror det er der mye av avstanden til det faget oppstår. Vi jobber jo systematisk for å få bedre virkemidler, få ut mer veiledning til lærere, spre de gode praktiske eksemplene, legge bedre vekt på det i lærerutdanningen osv.

Men det som er en viktig erkjennelse når man driver med kunnskap og utdanning – det vet representanten Dagrun Eriksen veldig godt – er at det tar tid. Det tar tid før man får vekket regne-, matte- og naturfaginteressen blant de unge, og rekruttert til realfag videre i universitetene – og igjen kan rekruttere til skolene. Det er ingen «quick fix» på dette området. Det er systematisk arbeid som vi er i gang med. Men det er utrolig mye spennende som skjer på dette området.

Trine Skei Grande (V) [10:28:37]: Alle partiene har nå valgt en retorikk som Venstre er veldig glad for, som sier at det er læreren som er viktigst. Vi har tidligere her i dag hørt partier som tar æren for forslag som vi har lagt fram, og det syns jeg er fantastisk. Det betyr at det er en drive her for å få gjort noe med lærerbiten.

Statsråden har også de riktige ordene inne om hvor viktig læreren er. Men i realiteten prioriterer man det ikke. Det store løftet som regjeringen gjør i skolen nå, er flere timer – flere timer med lærere vi ikke har, flere timer med lærere som vi bare skal putte inn, enten ufaglærte eller – jeg vet ikke hva slags plan regjeringen egentlig har. Så mitt spørsmål er: Bak all retorikken om hvor viktig lærerne er, bak retorikken om at lærere er den viktigste investeringen for å få til en god skole – hvorfor prioriterer da regjeringen flere timer med lærere vi ikke har?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:29:38]: Representanten Skei Grande følger godt med, og hun vil ha merket seg at de ambisjonene vi har hatt om å få flere timer, har vi dempet noe fordi vi har vært opptatt av å sørge for at det er kvalitet i de timene vi har.

Når det gjelder leksehjelp, som er det nye grepet som kommer fra høsten for 1. til 4. klasse, er det lagt opp til at det er assistenter som skal utføre leksehjelpen, men under pedagogisk ledelse. Det mener vi kan fungere for 1. til 4. trinn.

Det er helt riktig at det er ett suksesskriterium i norsk skole som står over alt annet, og det er en god, tydelig lærer som er en naturlig autoritet i klassen, som har gode lederegenskaper, og som har god faglig kompetanse og god pedagogisk kompetanse. Det er jo et supermenneske jeg nå beskriver, men det finnes faktisk veldig mange av de supermenneskene. Å sørge for at vi har den lærerutdanningen og få på plass veiledning og etter- og videreutdanning, er nøkkelen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:30:56]: Jeg har et spørsmål til helse- og omsorgsministeren.

Det er snart tre år siden regjeringen inngikk en avtale med Kristelig Folkeparti og Venstre om å innføre en verdighetsgaranti i eldreomsorgen. Verdighetsgaranti-

en skal sikre eldre sterkere rettigheter og bedre behandling og omsorg. Den skal bl.a. sikre at eldre får rett til sykehjemsplass når de trenger det. Den skal også sikre at syke eldre får lindrende behandling og en verdig død, faglig forsvarlig oppfølging av lege og annet relevant helsepersonell, noen å snakke med om livet, osv.

For snart ett år siden ble et forslag til lovendring sendt ut på høring, men det er nå over et halvt år siden høringsfristen gikk ut. Meldingen om uholdbare forhold i eldreomsorgen fortsetter å komme. Eldre sendes hjem til seg selv fra sykehus uten at de er i stand til å klare seg selv, eldre står i kø for sykehjemsplass, men vet ikke hvor lenge de må vente.

I valgkampen var statsministeren ute og lovet at verdighetsgarantien med bl.a. rett til sykehjemsplass nå kommer. Dette var også den enigheten vi la til grunn da høringsnotatet om verdighetsgarantien ble kjørt ut separat fra arbeidet med nye lover som pågår i departementet. Dette skjedde i forkant av valgkampen. Etter valgkampen har det blitt svært stille.

Mitt enkle spørsmål er: Når kommer verdighetsgarantien?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:32:23]: Det er riktig at verdighetsgarantien var en avtale hvor Kristelig Folkeparti og Venstre var med sammen med regjeringspartiene. Den jobber vi med og har jobbet med, slik at det er mange tiltak innenfor verdighetsgarantien som allerede er iverksatt. Blant annet er byggingen av omsorgsboliger en del av dette.

Når det gjelder lovarbeidet, og det er vel egentlig det som er det mest interessante her, var det opprinnelig en plan om at retten til et verdig tjenestetilbud skulle tas inn i den nye helse- og omsorgsloven. Den skulle etter planen vært behandlet i 2010. Nå kommer den våren 2011, og derfor vil vi knytte forskriften om en verdig eldreomsorg opp til kommunehelsetjenesteloven, hvor det er gjort endring og er hjemmel for det. Forskriften som detaljerer hele verdighetsgarantien, vil vi komme med nå i 2010, slik planen var. Da vil den beskrive kompetanseløftet, alt som har med etikketsatsing i kommunene å gjøre, investeringstilskudd, finansiering av fagskoletilbud og hele opptrappingsplanen som gjelder kompetanse, demensplanen osv. – de andre områdene som ligger i verdighetsgarantien.

Laila Dāvøy (KrF) [10:33:59]: Hvis jeg forstår statsråden rett, kommer ikke verdighetsgarantien som sådan før kommunehelsetjenesteloven. Nå rister statsråden på hodet, så det kan tenkes at hun mener at alt verdighetsgarantien inneholder, altså verdighet for de eldre, rett til sykehjemsplass osv., kommer i år.

Presidenten: Da skal vi la statsråden få lov til å svare muntlig også.

Laila Dāvøy (KrF) [10:34:31]: Dette må hun svare litt klarere på.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:34:35]: Kommunehelsetjenesteloven skal etterfølges av en ny helse- og omsorgslov. Denne skulle etter planen kommet i år, men den kommer våren 2011. Det har litt med behandlingen av samhandlingsmeldingen i Stortinget å gjøre, som etter planen skulle vært i høst, men som kom nå. Derfor blir lovarbeidet noe forsinket. På grunn av at det blir forsinket, og for at vi ikke skal forsinke verdighetsgarantien og forskriften som beskriver alle tiltakene i verdighetsgarantien, vil vi knytte forskriften opp mot kommunehelsetjenesteloven. Det er det hjemmel for i kommunehelsetjenesteloven. Forskriften skal være klar i 2010, slik planen var. Jeg kan forsikre representanten Dāvøy om at dette har vi fullt trykk på og vil komme med i år.

Presidenten: Det blir gitt abledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:35:43]: På TV 2-nyhetene i går fikk vi et veldig godt eksempel på hvor viktig det er å få verdighetsgarantien på plass. Vi møtte en eldre kvinne fra Hamar, 85 år gammel, alvorlig syk og med stort behov for sykehjemsplass. Da pleie- og omsorgssjefen i Hamar fikk spørsmål om hvorfor denne kvinnen ikke får sykehjemsplass, kom svaret kort og konsist: fordi vi i Hamar ikke har nok sykehjemsplasser. Dette er bare den siste saken i en rekke av mange.

Siden 2008 har kommunene kunnet søke på et statlig tilskudd for å bygge flere sykehjemsplasser. I kommune-proposisjonen som ble lagt fram i går, kommer det fram at pengene til bygging av sykehjemsplasser ikke er brukt opp. Situasjonen i bl.a. Hamar viser at det er avgjørende å få rask utbygging av sykehjemsplasser. Vi vet at terskelen for å få plass er svært høy for de sykeste eldre.

Mitt spørsmål til statsråden er: Vurderer statsråden tiltak for å få flere kommuner til å bygge sykehjemsplasser?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:36:39]: Den reduksjonen som det var vist til i TV 2-nyhetene i går, var rett og slett bare en teknisk justering i forhold til tilskudd som ikke var brukt opp i 2009. Det var hele foranledningen for den saken. Saken er selvfølgelig alvorlig, for det er alvorlig når alvorlig syke eldre ikke får sykehjemsplass. Her må jeg også si at når kommunen ikke kan tilby en sykehjemsplass, må kommunen tilby tilstrekkelig omsorg og pleie til dem som har behov for det.

I 2009 var det opprinnelig planlagt tilskudd til 1 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. I forbindelse med finanskrisen og tiltakspakken til regjeringen ble det vedtatt tilskudd til 1 500 ekstra. Alle disse ble ikke realisert i fjor. 1 000 av dem ble realisert, så det ble bygget 2 000, men 500 ble ikke brukt. Like fullt er det 2 500 nye plasser som skal komme i år. Da er vi halvveis til målet.

Presidenten: Jon Jæger Gåsvatn – til oppfølgings-spørsmål.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:37:59]: Jeg føler at det er behov for noen presiseringer her. I valgkampen reiste

Arbeiderpartiet land og strand rundt og lovet, ja garanterte, sykehjemsplass til alle som hadde behov for det, innen 2015. På nyhetene i går fikk vi høre statsråden si at vi var halvveis til målet. Mitt første spørsmål er om statsråden fra Stortingets talerstol kan bekrefte at vi har fått 6 000 nye sykehjemsplasser.

Fremskrittspartiet har også flere ganger sagt at regjeringens ambisjoner på dette området er altfor lave i forhold til å dekke det behovet vi står foran. Vi ser at en rekke kommuner avhjemler sine sykehjemsplasser. Vi ser at de ikke har finansielle muskler til å ta i bruk de statlige tilskuddene og de ordningene som er i dag. Man frykter at man ikke kan betjene lånene, og man frykter at man ikke kan stille opp med den nødvendige bemanningen. Når vi da ser at man kutter 180 mill. kr i revidert, er det en bekreftelse på akkurat det.

Vil statsråden sørge for at staten tar et nødvendig grep, slik at de sykehjemsplassene som det er behov for, kan bygges og tas i bruk? Eller er Arbeiderpartiets valggaranti null verdt?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:38:58]: Det bygges sykehjemsplasser og omsorgsboliger i hele landet. Det er god tilgang fra kommunene. Vi fikk ikke brukt opp alle tilskuddene for 2009, men for inneværende år er det gitt tilsagn om 2 500 plasser. Det er det vi skal bygge i inneværende år. Det betyr at vi er omtrent halvveis i forhold til å nå målet om 12 000 plasser til 2015.

Så sier vi også at vi må gjøre en vurdering av om det er behov for flere plasser, men det vil vi se etter hvert. Foreløpig er det fullt trykk, og det er god søknad til kommunene. Men her skal man også ha ferdige prosjekter før man får tildelt penger, og prioriteringen skal være slik at de som har dårligst utbygging, får tilskudd først.

Dette er et arbeid som vi har fullt trykk på, for det er viktig å få flere sykehjemsplasser. Det viste innslaget i TV 2 veldig klart.

Presidenten: Sonja Irene Sjøli – til oppfølgings-spørsmål.

Sonja Irene Sjøli (H) [10:40:00]: En god legedekning i sykehjem er avgjørende for at de sykeste eldre skal få en god behandling. Regjeringen har snakket veldig mye om at det skal skinne av eldreomsorgen, men ifølge Riksrevisjonen mangler det over 4 000 legetimer pr. uke for å dekke behovet. Høyre ønsker dedikerte sykehjemsleger og vil gi dem bedre lønn og faglige utfordringer. I Stavanger har denne strategien lyktes og har bedret legedekningen ved sykehjem betydelig.

Regjeringens svar så langt er å tvinge fastlegene til å jobbe to dager i uken på sykehjem og overlate de sykeste eldre til turnuskandidatene. Mener statsråden at dette gir en mer verdig og forsvarlig behandling og omsorg for de sykeste eldre, eller har hun andre forslag til tiltak enn bruk av tvang for å øke legedekningen i sykehjem?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:40:54]: Jeg er helt enig i at det er viktig å ha en god legedekning

på sykehjemmene. Det er viktig både for å sikre pleien til dem som bor der, og når dreier seg om medisinerer, som er et tema vi har vært inne på mange ganger i Stortinget. Det er særs viktig at det er god legedekning, med leger som kan ha ansvar for det. Det er også en god ordning at fastlegene i noen sammenhenger bruker én dag i uken, syv og en halv time, da de skal stå til disposisjon for primærhelsetjenesten på sykehjemmene. Lege- dekningsen i sykehjemmene har fra 2006 til 2009 økt med 30 pst. Så vi er på god vei til å få en mye bedre legedekning i sykehjemmene. Det er en gledelig utvikling, og det er en utvikling vi skal fortsette med. For det er viktig at vi har god legedekning og gode leger til de sykeste eldre.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Tord Lien (FrP) [10:42:25]: Jeg har et spørsmål til kunnskapsministeren.

I den norske skolen bruker vi 40 pst. mer på skole enn gjennomsnittet i OECD. Resultatet er 20 pst. dårligere enn gjennomsnittet i OECD. Gårsdagens Brennpunkt satte søkelyset på reformene i 1994 og 1997, som har medført at hele én av fem elever leser så dårlig at de ikke kan tilegne seg kunnskap fra skolebøkene. Disse elevene har gått ti år i den enhetsskolen SV og Arbeiderpartiet har bygd opp. Det er den mest kostbare skolen i OECD-området, men én av fem har ikke tilfredsstillende leseferdigheter.

Etter Reform 94 og Reform 97, som er styrt av de partiene som i dag er i regjering, har fraværet gått opp, og karakterene og kunnskapsnivået har gått ned. Jeg har lyst til å komme med en påstand, og det er at Gudmund Hernes med Reform 94 ga oss det jeg kaller en sosionomstyrt lekeskole. Mange lærere bruker i dag mer tid på å holde ro og orden og på å få elevene til å komme på skolen enn til å gjøre jobben sin, som er å formidle kunnskap. Resultatet av dette er umotiverte elever både blant de teoristerke og de teorisvake, karakterer som ikke stemmer overens med det reelle kunnskapsnivået, og at elever får karakterer uten å være til stede på skolen.

Når elevene kommer i videregående skole uten nødvendig kompetanse og uten nødvendige arbeidsrutiner, stilles det noen krav til disse elevene, og da får de utfordringer, noe som leder til stort frafall. Er det ikke nå på tide at statsråden tar et oppgjør med lekeskolen til Gudmund Hernes og sier at nå skal vi begynne å stille krav både til lærere, skoleeiere og også til elevene om at resultatene må begynne å komme, og legge bort litt av sosionomtilnærmingen til Gudmund Hernes?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:44:14]: Jeg tror Gudmund Hernes ville vært ganske fornærmet hvis han hadde hørt denne karakteristikken. Men vi er veldig klare på og opptatt av at vi må være tydeligere om de mål man ønsker å oppnå i skolen. Vi jobber med vurdering og tilbakemelding, vi jobber med grunnleggende ferdigheter, vi jobber med tidlig innsats, og vi jobber for å redusere frafallet fra den videregående opplæringen.

Men jeg må bare advare mot én ting, og det er å roman-

tisere det som var situasjonen før Reform 94. Reform 94 ga alle elever rett til å begynne på videregående skole. Det er ikke noe alternativ for en 16-åring i dag ikke å prøve å ta videre utdanning, for plassen i arbeidslivet er veldig trang. Det var også sånn før Reform 94 at mange elever gikk på grunnkurs etter grunnkurs etter grunnkurs, og ikke kom seg gjennom. Så det var helt nødvendig å gjøre noe for å få til en god yrkesopplæring.

Programmet Brennpunkt i går var jo ti år gammelt nytt. Heldigvis har man jobbet systematisk i disse årene for å sørge for at det er klarere og tydeligere mål for hva man skal oppnå i skolen. Vi jobber intenst med vurdering og hvordan man skal gi elevene tilbakemelding, for vi har veldig klare forskningsresultater som viser at det har vært for uklart for for mange: Hva gjør du f.eks. for å forbedre ferdighetene og kunnskapene dine i et fag? Mange lærere jobber systematisk med det, og vi jobber systematisk for å få ut veiledning for hvordan man jobber med det.

Det jobbes også veldig systematisk for å få lese- og skriveopplæringen opp. Én av fem elever leser og skriver for dårlig, dvs. de fleste kan bokstavene, men det er noe med å skjønne sammenhengen og tekstene og få med seg det, som gjør at vi har en betydelig jobb å gjøre. Heldigvis jobbes det systematisk med det.

Tord Lien (FrP) [10:46:18]: Nå er jo både statsråden og spøreren så heldige at vi berget oss gjennom norsk utdanningssystem før 1994. Det er i hvert fall jeg glad for.

Det er ikke målene til statsråden jeg er bekymret for, det er for så vidt i større grad virkemidlene. Når det gjelder de svakeste elevene, vet vi at det er en trang i det rød-grønne systemet til å detaljstyre hvordan man skal løse ting: Man strammer inn på mangfoldet i norsk skole, både mangfoldet internt i den offentlige skolen og hos private. Vi vet at noen svake elever kan ha godt av alternativ pedagogikk, som det blir mindre av med rød-grønn politikk.

Men jeg synes statsråden er inne på noe viktig når det gjelder å legge til rette og prøve å være dynamisk. Det er sånn at man har innført en praksisbrevordning i mange fylker i Norge, et løp som mest sannsynlig vil være bedre tilpasset mange av dem som i dag tar yrkesfag og detter ut av yrkesfagene. Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at alle norske elever kan søke praksisbrevordningen i framtiden?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:47:21]: Den praksisbrevordningen som vi har drevet forsøk med, og som det nå er åpent for alle fylkene å ta del i, har vist seg å være veldig vellykket.

Praksisbrev er et tilbud til elever som går ut av ungdomsskolen med veldig dårlige grunnleggende ferdigheter i norsk og matematikk og mye fravær. Det er da mulighet for å være fire dager på en arbeidsplass, med en mentor eller en fadder, og én dag på skolen. Det som er de veldig positive resultatene, er at fraværet gikk ned, interessen for å stille opp og fullføre gikk betydelig opp, og etter gjennomførte to år var det to tredjedeler av disse elevene som ønsket å gå videre og ta fagbrev. Så dette er et veldig vellykket forsøk. Det utvides nå, sånn at alle fylkene kan være

med, og vi må sørge for at det også blir reelt sett et tilbud i alle fylkene.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først Mette Hanekamhaug.

Mette Hanekamhaug (FrP) [10:48:32]: Vi har fått med oss at et samlet politisk Norge er opptatt av å forhindre frafall i videregående skole. Og statsråden har gjentatte ganger tatt til orde for tidlig innsats og sagt at grunnlaget for fullførelse av videregående dannes i grunnskolen.

Brennpunkt pekte i går på at én av fem elever ikke kan lese og skrive skikkelig, men at retten til videregående opplæring gjør at elever til tross for skyhøyt fravær og stryk i flere fag likevel går videre. Ofte ender de som «de som dropper ut». Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hvordan stiller statsråden seg til eventuelt å kunne se på en løsning som innebærer at elever blir holdt igjen i grunnskolen til grunnleggende kunnskap og kompetanse i lesing, skriving og regning faktisk er oppnådd?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:49:26]: Å gjeninnføre dumping er en veldig dårlig idé. Det har vi internasjonale forskningsresultater som viser, og det er ingen grunn til at vi skal gjenta gamle feil eller innføre feil som andre land gjør.

Det som er veldig viktig, er at elevenes grunnleggende ferdigheter styrkes. Brennpunkt i går var 10–20 år gammelt nytt. Det er ingen partier, så vidt jeg vet, som tar til orde for at ikke alle elever skal ha rett til videregående opplæring. Det er heller ingen som tar til orde for at det ikke skal være obligatorisk grunnskole i Norge.

Vi har ett felles problem, og det er: Når elever ikke har gode nok grunnleggende ferdigheter og kunnskaper til å kunne gjennomføre videregående opplæring, må vi få disse fakta på bordet fort. Derfor har vi nå kartleggingsprøver fra 1. videregående, for nettopp å finne ut hvilke elever som trenger ekstra innsats. Da må man straks kaste seg over dem for å sørge for at de får lese- og regnekunnskaper, sånn at de har mulighet til å gjennomføre videregående skole.

Så starter selvsagt ikke kampen mot frafall i videregående skole, den starter mye før.

Presidenten: Elisabeth Aspaker – til oppfølgings spørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:50:40]: Brennpunkt-programmet så mye bakover, men Høyre er opptatt av å se fremover for å finne gode løsninger som gjør det mulig for flere elever å fullføre videregående opplæring med gode resultater.

Høyres Yrkesfagløftet inneholder en rekke forslag for å få ned frafallet, men regjeringspartiene stemte imot alle, til tross for at dette var forslag som hadde fått bred støtte hos mange av dem dette angår. I lys av den alvorlige frafallsproblematikken, vil kunnskapsministeren og regjeringen tenke seg om én gang til og revurdere sin motstand mot Høyres forslag om egne læreplaner for yrkesfagene,

om et nytt rekrutteringsprogram for å få erfarne fagfolk til skolen, som et supplement til lektor II-ordningen, om alternative opplæringsløp uten at elevene må få en diagnose for å få dem, og økt statlig innsats for flere lærlingplasser?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:51:36]: Det har aldri vært så stort «trøkk» i arbeidet mot frafall som det er nå. Og heldigvis er ikke bare kunnskapsministre opptatt av dette, det har også nådd toppen på den nasjonale dagsordenen. Det er jeg veldig glad for. Det har aldri vært et så systematisk arbeid for å sørge for at man utstyres elevene med mer kunnskap i bunnen for å få til en mer praktisk innrettet yrkesopplæring, og det har aldri vært en slik plan for et systematisk samarbeid mellom fylkene og staten. Elisabeth Aspaker har jo tidligere vært fire år i Kunnskapsdepartementet, og frafallet har vært på dette nivået i 15 år.

Jeg kan ikke skjønne annet enn at det er på ett område som Høyre og vi er uenige, og det er spørsmålet om læreplaner i fellesfag i videregående opplæring. Jeg har gått gjennom de læreplanene som er – vi justerer dem nå. Det er helt opplagt at de skal yrkesrettes. Jeg mener det ikke er noen grunn til at vi skal bruke tid på å lage nye læreplaner. Vi kan komme i gang allerede i høst med mer praktisk tilnærmet teori i yrkesskolen.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgings spørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:52:54]: Prinsippet om at alle skal ha rett til videregående, er et godt prinsipp, og det støtter Kristelig Folkeparti helhjertet opp om. Men samtidig med Reform 94 har det skjedd andre ting i skolen i etterkant. Det har blitt mer teoretisering, det har blitt et økt press på å skulle yte på teori, og det praktiske innslaget i skolen har blitt redusert kraftig siden 1994.

Når vi har en skole hvor det ikke bare er de få som ikke passer inn, men det er bare 56 pst. som klarer å fullføre innenfor den tiden vi har satt for videregående skole, begynner vi å se et system som kanskje ikke passer for «folk flest», for å bruke et uttrykk som brukes ofte i denne salen. Mitt spørsmål blir da: Kan kunnskapsministeren nå begynne å bruke de store pengene på disse tingene, istedenfor å øke timetallet og teoritrykket på de aller minste elevene, og sette inn en innsats, slik at vi får en skole som gjør at «folk flest» passer inn og ikke bare de få?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:54:00]: Jeg tror faktisk vi må klare begge deler. For hvis vi tar timer fra grunnskolen – slik som Kristelig Folkeparti foreslår i sine alternative budsjetter – er jeg redd for at det tas nettopp fra det som er den praktiske tilnærmingen til ulike fag. Så vi må sørge for at det er tid nok til å jobbe praktisk med teori.

Jeg er veldig glad for det perspektivet Dagrun Eriksen har, for det er det brede perspektivet. Jeg tror vi i diskusjonen nå om hvordan vi får til en mer praktisk motiverende inngang til teori, ikke må tenke at det er et spesielt opplegg for noen få elever som sliter med å gjennomføre. Vi må tenke bredde, og vi må tenke alle elever. Jeg tror

alle elever har behov for varierte læringsmetoder. Elever har litt forskjellig inngang når det gjelder hvilke læringsmetoder som fungerer best hos dem, men alle elever blir mer motivert av større variasjon. Så dette er en hovedoppgave for meg, både hvordan vi utvikler videregående opplæring, og også den meldingen om ungdomsskolen vi holder på å jobbe med.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:55:16]: Jeg er en av dem som har erfaring med Reform 94. Derfor er det litt fristende å utfordre statsråden. Nå har jeg hørt masse rosende ord om den her. Jeg sluttet imidlertid da Reform 94 ble innført. Jeg hadde rett og slett liten tro på reformen, jeg følte den var dårlig forberedt, og jeg følte at den ble tredd ned over hodet på lærerne. Frustrasjonen var veldig stor blant mine kolleger. Det var noe med den frie, stolte lærerrollen som forsvant, og jeg så det på nært hold. Så det jeg ser nå, overrasker meg ikke. Vi har en stor jobb å gjøre, og Venstre bidrar gjerne med gode råd. Da har jeg lyst til å utfordre statsråden på tre gode råd: Det er etterutdanning av lærere, mindre byråkrati i skolen, og, som Trine Skei Grande sa, å prioritere lærerne før man øker antall timer i skolen. Vil statsråden lytte til disse rådene?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:56:20]: Ja, det vil jeg. Vi er i gang med program for det som dreier seg om både etter- og videreutdanning. Når det gjelder mindre byråkrati, følger vi nå opp den tidsbruksundersøkelsen som er gjort, og Tidsbrukutvalget, som har lagt fram sin innstilling. Vi fremmer en egen stortingsmelding om den for å forplikte oss i fellesskap til å tenke tidsbruk i skolen. Og vi prioriterer det som er lærerens kompetanse.

Så har jeg bare lyst til å si om Reform 94: Det er mye som kunne vært gjort annerledes i Reform 94. Den er evaluert, og det er alltid en kjempeomstilling for lærere og elever å gjennomgå en så stor reform som Reform 94 var. Men den diskusjonen at ikke alle elever skal ha rett til videregående opplæring, og at kanskje 20 pst. av elevene ikke skal delta i videregående opplæring, er ikke veien å gå. Det vil ikke være plass til dem i framtidens arbeidsmarked. Da har vi med åpne øyne parkert dem på utsiden. Vi må klare å få til dette, slik at det er et tilbud til alle elever.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [10:57:35]: Jeg synes arbeidsministeren også fortjener et spørsmål.

Ifølge en Fafo-rapport har ordninger med alternativ turnus gitt både lavere sykefravær og mer fornøyde ansatte. I et forsøksprosjekt i Bærum oppga 50 pst. av de ansatte at det hadde hatt positiv effekt på deres helsetilstand. Brukerne er fornøyd, nettopp fordi det blir færre som er innom og færre å forholde seg til. De lokale fagforeningene og de lokale tillitsvalgte er fornøyd.

Høyre har tatt til orde for å gjøre det lettere å ha ordnin-

ger med alternativ turnus. Da sa ministerens statssekretær at det var platt retorikk.

Rundt om i landet er det også mange arbeiderpartifolk som har oppdaget alternativ turnus. Lederen i administrasjons- og likestillingsutvalget i Skien, Ingerd Martinsen, sier følgende:

«Det er på tide å se på arbeidsmiljøloven. Den er gammeldags og det er behov for å revidere den. Fleksibilitet og hvordan man skal jobbe har endret seg».

Martinsen kan da fortelle at hun har tatt opp disse forslagene med arbeidsministeren personlig, og også sendt et brev. Hun har foreløpig ikke fått svar – i hvert fall hadde hun ikke det for et par dager siden, så vi kan jo håpe at hun kanskje ser på denne spørretimen.

Men mitt spørsmål til arbeidsministeren er: Er ministerens beskjed til lokale Ap-tillitsvalgte når de sier at arbeidsmiljøloven må bli mer fleksibel, at det er «platt retorikk»? Eller har hun tenkt å gjøre noe med dette av hensyn til brukerne, de eldre og de ansatte?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [10:59:09]: Jeg kan straks bare avkrefte at jeg har sagt til Martinsen at dette er «platt retorikk» – jeg har snakket med Martinsen.

Det dreier seg her om store avvik fra arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid – regler som er satt til å verne arbeidstakerne. Så ser vi nå at vi har fått gjentatte saker i forbindelse med den dispensasjonsordningen man har for arbeidsmiljøloven knyttet til ulike typer turnusordninger. I veldig mange tilfeller gis det dispensasjon etter de reglene som gjelder for denne ordningen. Jeg tror at vi i mange, mange tilfeller vil se at dette fungerer bra. Men så har det vært satt søkelys på situasjoner hvor det ikke har blitt gitt – etter sigende – de nødvendige dispensasjonene.

Jeg har lyst til å si at man i den lovgivningen man har, har prøvd å skape en balanse mellom brukernes behov for å ha opplagt, god arbeidskraft som pleier dem, og arbeidstakernes muligheter for å kunne stå et helt arbeidsliv ut i den jobben man har. Den balansen har jeg nå gitt uttrykk for, også overfor Martinsen. Vi skal se på hvorvidt det er behov for å gjøre noe med det systemet vi har. Det vil jeg komme tilbake til i den meldingen jeg skal komme til Stortinget med, om arbeidsmiljø.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [11:00:38]: Jeg må si jeg er glad for at statsråden har en annen språkbruk enn statssekretæren sin, og avviser at dette er platt retorikk. Da går jeg ut fra at det også gjelder når det kommer forslag fra Høyre-hold, og ikke bare når det kommer forslag om akkurat det samme fra arbeiderpartihold.

I Skien kommune i Telemark hadde de – dette er et eksempel på hvordan disse ordningene fungerer – noe som het «småstillingsprosjektet». Det gjorde at 274 lokalt ansatte i Skien fikk en høyere stillingsbrøk. Det ville ha vært en god investering, også fordi det gir flere mennesker muligheten til å få heltidsstillinger, noe som er viktig. Det prosjektet hadde lokal politisk støtte, det hadde lokal fagforeningsstøtte. Men det var da med dagens regelverk fagforbundet sentralt som avsluttet det, det var de som satt med siste beslutningsmyndighet for hvorvidt prosjek-

tet skulle fortsette. Når arbeidsministeren legger fram en melding om dette, kommer det fortsatt til å være sånn at det er fagforeningene sentralt – ikke lokalt, der de kjenner brukerne, kjenner de ansatte, kjenner arbeidsplassene – som skal ha siste ord i disse sakene?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:01:43]: Jeg skal nå overhodet ikke si noe om eller forespeile noen noe av det som kommer til å komme i en sånn melding, for dette er et stort og relativt komplekst saksfelt. Jeg har lyst til å si at jeg er helt enig i at i de fleste tilfeller fungerer det veldig greit at partene lokalt blir enige om dette. Men vi skal også ha respekt for at det er ulikt styrkeforhold når det gjelder arbeidstakere i ulike situasjoner. Vi har bransjer i Norge hvor vi vet at det er veldig lav organisasjonsgrad, hvor man har veldig lite fokus på gode arbeidsforhold og rettigheter. Derfor har man systemer hvor dette løftes opp på et høyere nivå, for å se på bredden, for å ivareta arbeidstakernes interesser, også helhetlig.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først representanten Bent Høie.

Bent Høie (H) [11:02:39]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til helse- og omsorgsministeren.

Erfaringene fra ulike turnusordninger, både fra botilbud for psykisk syke i Bergen og fra Skien med hjemmeboende pasienter i respirator, er veldig positive knyttet til brukernes situasjon. En har fått en reduksjon i bruken av beroligende legemidler, en har fått bedre livskvalitet for pasientene. Ikke minst ser en at en kan oppfylle noen av målsetningene i Samhandlingsreformen, gjennom at pasienter som har behov for respirator og døgnkontinuerlig pleie, får en mer stabil og bedre oppfølging. De ansatte er fornøyde, kommunen er fornøyd. Helseministeren bør òg være fornøyd, fordi dette fører til at mange av hennes målsetninger om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene i kommunene faktisk lar seg gjennomføre.

I det arbeidet som nå skal komme i gang med en stortingsmelding – vil da helseministeren engasjere seg, og få en ordning i tråd med det Høyre har foreslått?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:03:41]: Som også arbeidsministeren sa, er det slik at det er erfaring med at denne ordningen kan fungere godt noen steder. Så er det òg slik, at hvis dette skulle være en generell ordning, må man også ivareta de arbeidstakerne som vil stå i en veldig spesiell turnusordning. Dette må vurderes opp både mot arbeidsmiljøloven og de mulighetene som gjelder generelt for et arbeidsliv. Her skal man imøtekomme behovet fra dem som mottar omsorgen – og for mange av dem kan det være en veldig god ordning – og veie det opp mot arbeidstakernes forhold. Jeg synes egentlig at arbeidsministeren svarte veldig godt på dette – at dette er noe som de jobber med. Så får vi komme tilbake, også på bakgrunn av de erfaringene, og se hva man kommer frem til i samarbeid mellom arbeidstakerorganisasjonene og kommunene spesielt.

Presidenten: Vigdis Giltun – til oppfølgingsspørsmål.

Vigdis Giltun (FrP) [11:05:00]: Mitt spørsmål går til arbeidsminister Hanne Inger Bjurstrøm.

Arbeiderpartiet har lovet heltid til alle, og mener at deltid er uakseptabelt. Når arbeidsgivere og kommuner følger opp, så stoppes de av et rigid regelverk. Som Torbjørn Røe Isaksen sa her, er det gjennomført veldig vellykkede forsøksprosjekt som viser at det er mulig å gi ansatte mye mer heltidsstillinger. De har fått ned sykefraværet, det er mer trivsel, noe som bidrar til en bedre rekruttering innenfor et område hvor man vil mangle arbeidskraft i årene som kommer. Brukerne får færre å forholde seg til, det er ikke gitt noen signaler om brukere som ikke er fornøyde. Så stoppes da prosjektene etter at de er avsluttet, av et regelverk og en arbeidsmiljølov som ikke åpner for å få til gode løsninger. Når det er tverrpolitisk enighet om målene, må man også se på dette og gjøre tiltak som er nødvendige. Når vil regjeringen se på arbeidsmiljøloven og sørge for nødvendige endringer der, sånn at gode prosjekter kan videreføres som varige løsninger i de kommunene hvor det er ønskelig?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:06:17]: Ufrivillig deltid er et problem som regjeringen tar alvorlig og arbeider med. Jeg mener det er et så stort problem at man ikke kan tro at løsningen på det er et unntak fra arbeidsmiljølovens bestemmelser, med en turnusordning som i mange tilfeller går ut på at man jobber 12 timer i døgnet én uke og så har tre uker fri. Det er ikke løsningen på det framtidige problemet. Sannsynligvis kan det skape nye problemer for de arbeidstakerne det gjelder. Deltidsproblemene må tas på en helt annen måte. Men den situasjonen som beskrives av representanten, vil også være noe av det som inngår i den vurderingen som skal gjøres i forbindelse med den meldingen som vi skal komme til Stortinget med.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til siste oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:07:10]: Då kan arbeidsministeren stå, for mitt spørsmål går på den biten som gjeld inkluderande arbeidsliv.

Det interessante når ein ser på dei ulike forsøka som er gjennomførte, er at det er skapt eit betre arbeidsmiljø. Det har vore nemnt nokre eksempel. Eg kunne nemnt eit eksempel frå Kristiansand òg. Vågsbygdtnet har prøvt ut den såkalla Nordsjømodellen. I Fædrelandsvennen stod det i dag klart og tydeleg at sjukefráveret var redusert med nesten to tredjedelar. Så det undrar meg at statsråden er så firkanta når det gjeld denne typen prosjekt, når ein ser at ein har lukkast med å få ned sjukefráveret, ein har fornøgd tilsette, tillitsvalde og brukarar. Ein er òg einig lokalt, ein klarer å tilpasse prosjekta lokalt. Derfor undrar det meg litt at statsråden ønskjer å vere så firkanta.

Så mitt spørsmål blir eigentleg: Ønskjer arbeidsministeren å gje desse prosjekta og forsøksordningane stryk? Og vil ho hindre at sånne typar prosjekt der ein prøver ut nye ting og lukkast, blir sette i gang?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:08:10]: Det vises jo nettopp her til prosjekter som lykkes, og det viser at dette fungerer i det store og hele innenfor de ramme- ne vi har i dag. Men så vises det også til at i en del til- feller har man hatt en ulik vurdering av dette lokalt og sentralt.

Jeg har sagt at jeg vil gå inn og se på hvorvidt den måten vi gjør dette på i dag, er en måte som vi fullt ut skal fortsette med. Men jeg har lyst til å understreke det jeg også sa til hovedspørsmålet: Vi må være klar over at det er ulike styrkeforhold i ulike arbeidsforhold i Norge. Vi har en del bransjer hvor jeg ikke er trygg på om man lokalt kan bli presset inn i arbeidstidsordninger som har ganske store avvik fra arbeidsmiljøloven. Derfor må vi se på dette i en helhet så vi ikke trækker feil her.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en del endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i denne sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Knut Arild Hareide til samferdselsministeren, er overført til miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kunnskapsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 7, fra representanten Geir Jørgen Bekkevold til justisministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden har permisjon.

Spørsmål 10, fra representanten Jan Tore Sanner til kulturministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra kunnskapsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 1, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 1

Henning Warloe (H) [11:09:26]: Jeg håper at dette spørsmålet oppfattes som saklig av kunnskapsministeren:

«Helse- og omsorgssektoren har et stort behov for å utdanne flere helsefagarbeidere. Fra 2010 er det innført ny eksamensordning for voksenopplæring i helsefag, med endret eksamensform og -tidspunkt. En rekke elever i Hordaland som gjennomførte utdanning i 2009 og avla eksamen i januar 2010, har i ettertid fått underkjent eksamen og står nå uten kompetansebevis som fagarbeidere. Hordaland fylkeskommune har tatt saken opp med Utdanningsdirektoratet.

Vil statsråden gripe inn og sikre at elevene får sine fagbrev?»

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt president- plassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:10:14]: Hordaland fylkeskommune er gjort kjent med gjeldende regler gjennom et svarbrev fra fylkesmannen i Hordaland på spørsmål fra fylkeskommunen om forståelsen av forskriften på dette punktet.

Jeg har fått opplyst av Utdanningsdirektoratet at Hordaland fylkeskommune likevel arrangerte eksamen etter den gamle ordningen i januar 2010. Fylkeskommunen har i ettertid kommet til at det nye eksamenskravet må følges, og har derfor besluttet at kandidatene som avla eksamen etter gammel ordning i januar, må avlegge skriftlig eksamen på Vg3-nivå.

Det er fylkeskommunen som har ansvaret for å gi et forsvarlig opplæringstilbud og gjennomføre eksamener i samsvar med gjeldende regelverk. Fylkeskommunen har blitt gjort kjent med det nasjonale regelverket på området, men har likevel ikke tilbudt elevene korrekt eksamen. Jeg forutsetter at fylkeskommunen gjør det som er nødvendig for å avhjelpe den uheldige situasjonen som de gjeldende kandidatene har kommet opp i. Og da vil jeg oppfordre fylkeskommunen til å gjøre følgende:

I forskriften til opplæringsloven er det en generell hjemmel for å gi dispensasjon fra reglene om vurdering i særskilte tilfeller. Fylkeskommunen har derfor anledning til å søke direktoratet om dispensasjon fra det gjeldende eksamenskravet i forskriften. En eventuell dispensasjon kan innebære at de aktuelle praksiskandidatene kan få godkjent den eksamen de gjennomførte i januar. Relevante momenter i dispensasjonssaken kan være at det er gjort feil og at det er gitt mangelfull informasjon.

Så min veldig klare oppfordring til Hordaland fylkeskommune er: Søk umiddelbart om å få en dispensasjon fra dette. Det er eksamenskandidater her som har kommet i en veldig fortvilet situasjon, og som helt opplagt har trodd at den eksamen de tok, var den som kunne gjelde.

Henning Warloe (H) [11:12:26]: Jeg takker statsråden for svaret, og er helt enig i akkurat den oppfatningen av denne saken.

Vi har å gjøre med en ganske stor gruppe voksne arbeidstakere som har gjort det som vi alle ønsker, nemlig å ta voksenopplæring, i dette tilfellet gjennom fylkeskommunen, for å få økt kompetanse i den viktige jobben de gjør, i dette tilfellet innenfor helse- og omsorgssektoren. Det er jo noe som vi alle ønsker at flere voksne arbeidstakere skal gjøre. Disse elevene opplever da at de føler seg lurt. Så jeg er veldig glad for det statsråden sier om mulighet til å søke om dispensasjon.

Nå er det jo slik at opplæringsdirektørene i flere fylkeskommuner – i hele fem fylkeskommuner hvorav Hordaland er en av dem – sendte et brev til Utdanningsdirektoratet 2. november i fjor, altså en god stund før eksamen ble avholdt i januar, for å få en oppklaring i de forskrifts-

endringene og en del formuleringer der som skapte tvil og usikkerhet om disse elevenes situasjon. Så jeg vil gjerne oppfordre statsråden til å gjøre en grundig vurdering av akkurat disse formuleringene.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:13:34]: Jeg er kjent med at flere utdanningsdirektører i flere fylker har tatt opp dette spørsmålet, fordi det dreier seg om hvordan man vurderer realkompetanse. Det er et litt annet spørsmål, fordi det som dreier seg om eksamen for dem som nå hadde tatt eksamen i januar i Hordaland, og som fikk den underkjent i ettertid, dreier seg om det regelverket som er i dag, og hvordan det er å forstå. Der ser jeg at også utdanningsdirektøren i Hordaland sier at regelverket er å forstå sånn at denne typen eksamen i dag ikke kan gjennomføres, men det finnes heldigvis dispensasjonsmuligheter.

Men så ser jeg nå nøye på om regelverket på dette området er godt nok i forhold til det ønsket vi har om at voksne mennesker skal kunne få godkjent sin realkompetanse og få tatt fagbrev i godt voksen alder. Så det er en sak som jeg jobber med akkurat nå.

Henning Warloe (H) [11:14:32]: Jeg takker for dette svaret også, og jeg synes det er bra at statsråden vil se på dette.

Jeg synes jo prinsipielt at det må være en mulighet for godt voksne arbeidstakere som har en lang yrkeserfaring, å kunne få en vurdering og en fordel av den realkompetansen som de da har, for vi trenger fortsatt disse arbeidstakerne, spesielt i denne viktige sektoren.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:15:03]: Det er jeg helt enig i. Det er veldig viktig at det er mulig for voksne med mye erfaring fra arbeidslivet å få anerkjent den realkompetansen de har, og å få mulighet til å ta fagbrev. Spørsmålet dreier seg om på hvilken måte man skal legge til rette for det. Det ser jeg nå nøye på.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 10.

Spørsmål 10

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jan Tore Sanner til kulturministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Jan Tore Sanner (H) [11:15:36]: Mitt spørsmål som opprinnelig var adressert til kulturministeren, som jeg forstår skal besvares av kunnskapsministeren, lyder som følger:

«Regjeringen har ved gjentatte anledninger siden 2005 understreket hvor viktig kulturskolene er, og at regjeringen vil satse på kulturskolene. I punkt 4 i Kulturløftet står bl.a.: «Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det, får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris.» Fortsatt står om lag 30 000 elever på venteliste, og prisen er opp mot 4 500 kroner i skolepenger.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å oppfylle løftet om et kulturskoletilbud til alle som ønsker det?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:16:38]: Kulturskolen er en av de viktigste arenaene for å gi alle barn en likeverdig mulighet til kulturaktivitet og til å utvikle sine kunstneriske ferdigheter. Regjeringen bevilger øremerkede midler over Kunnskapsdepartementets budsjett til å styrke kulturskoletilbudet. Kulturløftet II er som kjent en fireårsatsing. Målet er at alle barn som ønsker det, skal få en kulturskoleplass i 2014.

I budsjettet for 2010 er det bevilget 40 mill. kr fra Kulturløftet II som et øremerket statlig stimuleringsstilskudd til kulturskoler/kulturaktiviteter i skolen. Midlene skal gå til forsøk med ulike modeller av kulturaktiviteter. En del av midlene skal benyttes til modellforsøk, der kommuner og organisasjoner skal kunne søke midler for å legge til rette for et mangfoldig kulturtilbud/kulturskoletilbud for elever på 1.–4. trinn.

Direktoratet skal legge fram forslag til fordeling av midlene for Kunnskapsdepartementet innen 1. september 2010 og utbetale tilskudd i henhold til retningslinjene innen 1. oktober 2010. Kriteriene for tildeling av midlene er nå til vurdering i departementet.

Vi ønsker gjennom Kulturløftet II å bidra til at langt flere barn og ungdom kan få tilgang på et godt fungerende kulturskoletilbud. Kulturskoleutvalget som ble nedsatt i år, vil se nærmere på aktivitetenes kvalitet, pris og tilgjengelighet. Utvalget vil også vurdere hvordan kulturskolens aktiviteter bedre kan samvirke med den eksisterende undervisningen i de praktisk-estetiske fagene og tilbudet fra Den kulturelle skolesekken.

En hovedmålsetning for utvalgets arbeid er å synliggjøre ulike alternativer som sikrer et forsterket, mer kulturelt mangfoldig og likeverdig kulturskoletilbud for flere barn til en rimelig pris. Kulturskoleutvalget skal levere sin innstilling den 23. august i år.

Jan Tore Sanner (H) [11:18:43]: Jeg er glad for å kunne konstatere at statsråden og jeg åpenbart er enige om hvor viktig kulturskoletilbudet er. Men jeg må få lov til å minne om at det ikke er et nytt løfte fra regjeringen at man skal sikre alle barn som ønsker det, et kulturskoletilbud. Statsministeren var særdeles tydelig på dette i valgkampen, da han bl.a. til Bergens Tidende uttalte: «Alle skal få et tilbud om kulturskole.»

Jeg må da få lov til å gjenta mitt spørsmål: Hvilke tiltak vil bli iverksatt for å sørge for at den køen på 30 000 barn som ønsker et kulturskoletilbud, kan gå kraftig ned, og at man sikrer alle som ønsker det, et reelt tilbud?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:35]: Det spørsmålet har jeg svart på, både fordi dette er en del av Kulturløftet II, og fordi vi er i starten på en stortingsperiode som varer i fire år. Så statsministeren har sine ord i behold. Vi jobber nå for å finne ut hvordan vi kan koble dette tilbudet tettere til f.eks. skolefritidsordningen, slik at det kan være et tilbud som barna får rett etter skoledagen, noe som vil øke tilgjengeligheten for de fleste.

Som kjent var det Bondevik II-regjeringen som avvilet de øremerkede tilskuddene til kulturskolen. På det tidspunktet hadde vi en makspris på 1 600 kr. Da føyk prisen kraftig til værs. De undersøkelserne vi har gjort senere, viser at det var da hoppet kom. Utover det har man stort sett holdt det prisnivået som ble innført fra 2004. Det betyr at noen tilbud, stort sett de som er én-til-én-undervisning, kan være veldig kostbare.

Det som er veldig gledelig, er at det er flere barn som får plass i kulturskolen nå enn før. Likevel er det flere som stiller seg i køen – for jo flere som vet om det, jo flere ønsker en plass.

Jan Tore Sanner (H) [11:20:44]: Jeg må få lov til å minne kunnskapsministeren om at den rød-grønne regjeringen har sittet i snart fem år. Så det må kanskje bli slutt på at man fortsatt skylder på dem som satt før, og at man begynner å ta ansvar. Nå er prisen opp mot 4 500 kr, og nå står det 30 000 i kø. Nå er det på tide at man tar ansvar og sørger for at de løftene man har gitt, faktisk blir oppfylt.

Jeg vil utfordre kunnskapsministeren når det gjelder de mange frivillige og private aktørene som også kan være med på å utfylle dette tilbudet. Jeg mener det må være helt sentralt at man spiller på alle gode krefter for å kunne gi alle barn et godt tilbud. Kommunen spiller en viktig rolle gjennom sitt kulturskoletilbud, men jeg mener at de frivillige organisasjonene og private aktører også må kunne være en del av kommunens samlede tilbud gjennom en kvalitetssikring fra det kommunale kulturskoletilbudet.

Vil statsråden åpne for at også de private aktørene kan få en andel av tilskuddsordningene så lenge dette kvalitetssikres av kommunens kulturskoletilbud?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:21:54]: Kulturskolene får ikke lenger et øremerket tilskudd. Kulturskolene er en del av kommunenes rammeoverføringer. Det innførte regjeringen Bondevik II – jeg må nesten legge ansvaret der, selv om det er en stund siden – og det var da det store prishoppet på kulturskolen skjedde.

Nå skal det sies at kommunene har prioritert kulturskolene etterpå, for undersøkelser viser at bevilgningene til kulturskolene har gått opp. Det er ingen ting i veien for at kommunene kan benytte private for å gi et kulturskoletilbud. Det som står i opplæringsloven § 13-6, er at alle kommuner alene eller i samarbeid med andre kommuner skal ha et musikk- og kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet ellers. Så sant det er oppfylt, er det ingenting i veien for – hvis kommunen ønsker det – at private kan gi kulturskoletilbud.

Presidenten: Stortinget går da tilbake til spørsmål 2.

Spørsmål 2

Henning Skumsvoll (FrP) [11:23:10]: «På E39 ved Flekkefjord har seks mennesker blitt trafikkdrept på ti

år, jf. spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 9 for 2009–2010. Ulykkene er analysert, og det foreligger nå forslag til kort- og langsiktige tiltak. Denne korte strekningen er den mest ulykkesbelagte strekning på E39 gjennom Vest-Agder og trenger permanente tiltak.

Vil statsråden på grunnlag av denne rapporten ta en avgjørelse på at midtskiller blir bygget på ulykkesstrekningen på E39 ved Flekkefjord, slik at flere dødsulykker blir unngått i framtiden?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:23:52]: Det har vore to alvorlege ulykker på E39 ved Flekkefjord dei siste åra. I begge ulykkene var det tre omkomne. Den fyrste ulykka involverte tre ungdommar på veg mot Flekkefjord. Bilen køyrde ut på venstre side like før påkøyringa frå Flekkefjord mot aust og trefte m.a. jordskråninga. Den andre ulykka skjedde i fjor haust i samband med ei forbikøyring på veg mot aust. Gjennomsnittleg trafikk på denne delen av E39 er om lag 7 000 køyretøy i døgnet, med om lag 20 pst. tungtrafikk.

Med erfaring frå ein gjennomgang Statens vegvesen har gjort etter den siste dødsulykka på E39 ved Flekkefjord, har Statens vegvesen vedteke å gjennomføra følgjande utbetringar i inneverande år:

- Skiltinga på vegstrekninga blir endra slik at det ekstra køyrefeltet på E39 forbi Flekkefjord mot aust tydelegare står fram som eit påkøyringsfelt og ikkje som ei mogleg samanblanding av påkøyringsfelt og forbikøyringsfelt.
- Strekninga vil bli merka opp på nytt. Saman med den nye skiltinga vil dette få tydelegare fram kva som er standarden på denne strekninga.

Som del av arbeidet med Nasjonal transportplan 2014–2023 har Statens vegvesen starta opp arbeidet med ei konseptvalutgreiing, KVVU, for E39 frå Søgne i Vest-Agder til Ålgård i Rogaland. Denne vil òg omhandla strekninga på E39 forbi Flekkefjord.

Det er ikkje sett av midlar til større tiltak på strekninga i Statens vegvesen sitt handlingsprogram for perioden 2010–2013. Eg føreset at ei prioritering av midtrekkverk på strekninga blir vurdert i samband med arbeidet med Nasjonal transportplan 2014–2023.

Henning Skumsvoll (FrP) [11:26:08]: Jeg takker statsråden for svaret, men jeg må jo si at jeg finner det eiendommelig, merkelig og tragisk at man ikke kan klare å framskaffe 3–4 mill. kr for å få betong eller andre midtskillere, som vil hindre disse trafikkulykkene. Seks mennesker drept på en strekning på 200–300 meter i løpet av ti år er meget alvorlig – det burde ringe en bjelle. Jeg tror neppe at disse tiltakene er gode nok. De vil sikkert hjelpe litt, men de er ikke gode nok.

Forslag til tiltak med oppmerking av feltene for å redusere forbikjøring vil nok redusere det, men er statsråden bekvem med at en bare halvhjertet bruker midler til tiltak på E39 for å hindre at flere ulykker skjer i fremtiden? Er det kostnadene som virkelig skal avgjøre om det skal bygges?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:27:10]: Eg er komfortabel med ein veldig ambisjøs nasjonal transportplan. Eg er òg komfortabel med at det i denne perioden skal byggjast atskilte kilometer med firefelts veg, og at det er 750 km med riksveg som skal bli utbetra med midtrekkverk eller merkte sperreområde/midtmarkering. Samtidig må vi vakta oss for å tru at midtrekkverk åleine løyser alle utfordringane når det gjeld trafikktryggleik. Utforkøyringsulykker står f.eks. for om lag same del av dei drepne i vegtrafikken som møteulykker.

Så er eg fornøgd med at det blir gjort tiltak, og eg forstår det slik at òg representanten meiner at dei kan bety noko.

Henning Skumsvoll (FrP) [11:28:16]: Jeg vil igjen takke for svaret.

Tiltak med midtskillere har mange steder i landet vist seg effektivt, ikke minst i Vestfold – på dødsstrekningen – gikk antallet drepte betydelig ned. Jeg tror det som statsråden sier, at det er like mange som blir drept i utforkjøringar som ved kollisjoner mellom møtende biler, er feil.

Jeg kommer selv fra den kraftkrevende industrien, og der var det slik at hvis det var en ulykkeshendelse, satte man umiddelbart i gang granskning, og så snart det forelå en konklusjon, ble tiltak utført. Men det gjør man ikke her.

Jeg må spørre statsråden om hun synes den regionale ulykkesanalysegruppen har handlet raskt nok; det tok fire måneder fra ulykken skjedde til konklusjonen forelå. Så jeg vil be statsråden ta initiativ til en raskere ulykkesanalyse samt å få Vegvesenet til å foreta tiltak raskt.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:29:17]: Den oppfordringa skal eg følgja opp overfor Statens vegvesen for å sjå om vi her kan gjera meir for å agera endå tidlegare. Så er det slik at i 2010 blir bygginga av 14,5 km med midtrekkverk fullført. Det er ikkje så mykje i den store samanhengen. Det vil likevel bety noko for dei strekningane der dette er aktuelt. Så vil ein anten i 2011 eller i 2012 starta opp med bygging av 44,2 km midtrekkverk. Når talet er så lite, så er det jo fordi dei enklaste strekningane allereie er bygde ut der det lét seg gjera.

Og så trur eg at representanten og eg vil vera einige om at det er viktig uavlateleg å halda fokuset her på trafikktryggleiken, som høgste prioritet i alt vegarbeidet.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Knut Arild Hareide til samferdselsministeren, er overført til miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kunnskapsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren.

– Politikken veier er uransakelige.

Knut Arild Hareide (KrF) [11:30:46]: Eg har eit spørsmål til miljøvernministeren, og i hans fråvær er eg glad for at kunnskapsministeren vil svare på spørsmålet:

«Elektrifisering av vegtransporten i Norge er et nødvendig virkemiddel for å bedre luftkvaliteten i byene. På norske veier ruller det 2 850 elbiler, men kun et fåtall av disse er i offentlig eie og drift. Det er et paradoks at det offentlige, som forvalter en svært stor bilflåte, ikke bidrar til økt bruk av elbil gjennom sin innkjøpspraksis.

Kan statsråden redegjøre for hvor mange elbiler som eies og driftes av det offentlige, og hva vil statsråden gjøre for å øke antallet elbiler i offentlig sektor?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:31:33]: Jeg er enig med representanten Hareide i at det er viktig at det offentlige bidrar til økt bruk av de mest miljøvennlige bilene. Loven om offentlige anskaffelser pålegger nettopp offentlige virksomheter å ta hensyn til hvilke miljøkonsekvenser innkjøpet har, og krever at innkjøperne så langt som mulig stiller konkrete miljøkrav. Regjeringens handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser legger rammene for statlig miljøpolitikk for innkjøp av prioriterte produktgrupper, herunder anskaffelse av transport og bil. Miljøpolitikken angir hvilke miljøutfordringer og konkrete krav som skal ivaretas.

Det er i regi av Direktoratet for forvaltning og IKT utarbeidet veiledende miljøkriterier for innkjøp av bil med lav miljøbelastning. Formålet med bilkriteriene er å tilby et enkelt verktøy som tar hensyn til miljø, og som er godt egnet til bruk for offentlige oppdragsgivere i en konkret anskaffelse. Dette er kriterier som skal kunne anvendes av innkjøpere i hele landet ved kjøp av transporttjenester.

Kriteriene premierer biler med lavt CO₂-utslipp eller nullutslipp. Forutsetningen er at bilen skal kunne gå på drivstoff som er tilgjengelig på brukerstedet. Det er likevel opp til virksomheten som skal kjøpe eller lease biler, om de skal anskaffe en elbil. Her er det mange forhold som må tas hensyn til, bl.a. driftssikkerhet, kjørelengde, størrelse, ladetid og tilgang på ladepunkter.

Jeg vil få understreke at dette er første generasjons kriterier for anskaffelse av bil. Kriteriene er dynamiske, og vil bli skjerpet etter hvert som det kommer mer miljø- og klimavennlige biler på markedet.

Ifølge Norsk Elbilforening, Norstart, er det 66 elbiler i offentlig sektor. Det er imidlertid en viss usikkerhet rundt disse tallene, og vi har dessverre ikke nøyaktige tall på hvor mange av elbilene som eies og driftes av det offentlige. Noen kommuner ligger langt framme når det gjelder anskaffelse av elbiler, bl.a. har Trondheim kommune 26 elbiler i drift, og det er veldig positivt.

Jeg har lyst til å legge til at 66 elbiler i offentlig virksomhet er jo ikke noe imponerende antall, og det er helt opplagt at mange deler av offentlig virksomhet kan gjøre seg nytte av en elbil som vil utføre de tjenestene de har behov for. Dette synes jeg er en sak man bør følge opp, og som absolutt burde være et tema i den lokale valgkampen også, fordi kommunene kan gjøre veldig mye mer på dette området.

Og så er det faktisk også sånn at det er veldig lønnsomt å bruke elbil, fordi vi har gjort mye på avgiftssiden: Vi har avgiftsfritak, rett til å kjøre i kollektivfelt, ofte gratis og mer tilgjengelige parkeringsplasser – en del av tiltaks-

pakken mot finanskrisen var å gi ekstrabevilgning til lade- punkter for elbiler gjennom Transnova. Så det er en vinn- vinn-vinn-situasjon. Etter hvert vil det jo også komme el- biler på markedet med større batterikapasitet som dermed ikke trenger å lades så ofte og kan gå lengre strekninger.

Knut Arild Hareide (KrF) [11:34:43]: Eg takkar for det gode svaret. Eg synest det var eit offensivt svar.

Me må vere einige om at talet i dag er for lågt. Det me opplever, er at det skjer mykje på avgiftssida, som statsrå- den seier, og det vil da seie at prisnivået er relativt gunst- igt. Me veit at utbygging av ladestasjonar har vore ei ut- fordring, men det har blitt mykje betre siste året. Noko av det som er utfordrande for dei som eig elbilar i dag, er bl.a. at det kanskje er for få som eig elbilar totalt sett, og at den type funksjonar som f.eks. servicefunksjonar, blir vanskeleg tilgjengelege.

Eit eksempel der: Ein har hatt ein debatt om dette i Sogn og Fjordane dei siste dagane, der ein faktisk har berre sju–åtte elbilar i heile fylket. Utfordringa der no er ikkje ladestasjonar. Det byrjar å kome ein del, og dei må jo på plass først for at ein kan kjøpe elbilane. Men det er viktig at me får fleire offentlege elbilar, fordi det vil bidra til å auke talet totalt sett.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:35:52]: Ja, det er helt riktig. Det synspunktet deler jeg. Det er klart at hvis man får opp antallet, så vil man også øke tilgjengeligheten til mange av de tjenestene som elbilbrukere og elbileiere vil trenge. Det er helt opplagt at det har en ekstra effekt det å få en betydelig større utbredelse av elbiler. Her er det egentlig vinnere på alle bauger og kanter, hvis vi klarer å øke oppmerksomheten rundt dette.

Vi, fra statens side, kommer til å holde trykket på dette, men jeg vil også gjenta oppfordringen om å gjøre en innsats lokalt, fordi det her er betydelige muligheter. Det er klart at hvis kommunen bruker et antall elbiler, så vil også kommunen sørge for at det fins ladestasjoner rundt omkring, fordi det er nyttig for dem. De vil være kunder i forbindelse med vedlikehold osv., og dermed kan de aktivt være med og dra opp markedet som private kan henge seg på.

Knut Arild Hareide (KrF) [11:36:53]: Eg er òg einig i den delen av svaret som kom no. Ein kommunal elbil er like god som ein statleg elbil, og her kan det bli gjort meir. Når det er berre 66 av nesten 3 000 elbilar som er offentlege, vil eg seie at det er ein altfor låg del, sidan me har hatt mål om at me skulle ha 10 pst. elbilar i 2020.

No sit jo òg samferdsleministeren og lyttar til denne delen av debatten. Me har òg store utfordringar når det gjeld klimaet totalt sett. I den samanhengen vil eg vise til Klimakur 2020, den stortingsmeldinga som regjeringa har lovt skal kome i 2011. Eg vil òg seie at denne delen bør takast vare på der. Skal me greie å nå det som me har ambisjonar om på transportsek- toren, må me, som statsråden sa her, òg vere villige til å skjerp retningslinjene, fordi bilane blir betre og betre. Statsråden nemnde òg at dei går lenger og len-

ger, og da må me òg vere villige til å setje tydelegare grenser.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:37:59]: Jeg tror jeg tør å ta med meg samferdselsministeren i svaret, fordi vi har felles interesser og felles engasjement for å få til dette. Når det gjelder det økonomiske på dette området, trenger vi ikke noen særlige gulrøtter, fordi det er gunstig både når det gjelder avgifter og på alle andre måter. Men å få opp antallet er en veldig viktig del, ikke bare for å få utslipps- reduksjoner, men også for å komme seg over den kneika for å gjøre elbil til et vanlig framkomstmiddel over hele landet.

Spørsmål 4

Arne Sortevik (FrP) [11:38:50]: Da har jeg et spørsmål til samferdselsministeren:

«Regjeringen øker bruken av bompenger. Det blir flere prosjekter som finansieres med bompenger, og bompengenes andel av investeringsbeløpene øker. Bruken av bompenger er utvidet til både anlegg og drift innenfor kollektivtransport. Det ser også ut til å være en markert økning i bruk av bompenger til trafikkisikring, til gang- og sykkelvei og til såkalte miljøltiltak. Dette siste ser ut til være et nytt bruksområde for bompenger.

Vil statsråden legge begrensninger på dette og styrke styring og kontroll med bompeng bruk?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:39:33]: Nasjonal transportplan 2010–2019 inneber ei historisk satsing på samferdsel. Likevel er det lokale ynske og vilje til å ta i bruk bompengar for å framskunda realiseringa av eit vegprosjekt ytterlegare, eller for i det heile å få eit vegprosjekt realisert. Dette stiller eg meg positiv til, men det er ein klar føresetnad at det er lokalpolitisk tilslutning til dei bompengeprojekta som blir fremja for Stortinget.

Framstegspartiet har ved fleire anledningar teke til orde for å innføra folkeavrøsting om bompengefinansie- ring. Etter mitt syn kan det vera vanskeleg å sikra at alle partar blir høyrde på ein forsvarleg måte gjennom ei fol- keavrøsting, der spørsmålsstillingane nødvendigvis må bli vesentleg forenkla. Eg meiner difor at staten skal leggja vekt på formelle vedtak som blir fatta av dei kommunane og fylkeskommunane som saka gjeld.

Som omtalt i St.meld. nr. 16 for 2008–2009, er det ikkje lagt opp til å setja noko tak på det totale talet på bompeng- geprosjekt. Regjeringa meiner at det bør gjerast ei kon- kret vurdering for kvart enkelt prosjekt, bl.a. for å sikra at bompengebelastinga ikkje blir for stor i det enkelte om- rådet. I tillegg ser eg det som viktig at prosjekta blir vur- derte i forhold til dei retningslinjene som er trekte opp for bompengefinansiering, f.eks. samanhengen mellom nytte og betaling og lengda på innkrevjingsperioden.

Gjennom Forvaltingsreforma er fylkeskommunen sitt ansvar for utviklinga av det offentlege vegnettet vesentleg auka, ved at store delar av det tidlegare øvrige riksvegnettet er omklassifisert til fylkesveg. Dette kan få innverknad på

bruken av bompengar på dette vegnettet. Det er lagt opp til at òg bompengeprojekt på fylkesvegnettet skal vurderast av regjeringa og Stortinget, på lik linje med projekt på det statlege vegnettet – dette for å sikra ei samla vurdering av aktivitetsnivå og bompengebelasting.

Det ligg innafor heimelsgrunnlaget i veglova § 27 å nytta bompengar til trafikktryggleikstiltak, gang- og sykkelveggar og miljøtiltak dersom det er lokalpolitisk tilslutning til dette. Dette har vore mest vanleg innafor bypakker og er ikkje noko nytt. For eksempel omfatta Trondheimpakka, som vart vedteken i 1990, midlar til såkalla KSM-tiltak, altså kollektivtrafikk-, miljø- og trafikktryggleikstiltak. At bypakken i større grad omfattar slike tiltak, ser eg på som positivt. Byområda har store miljøutfordringar, og det er difor behov for tiltak, både for å redusera biltrafikken og for å leggja til rette for auka kollektiv- og sykkeltrafikk. Bruk av bompengar til slike tiltak kan bidra til utvikling av betre og meir miljøvenlege transportsystem i byområda. Fordelinga av dei midlane som bompengeselskapa stiller til disposisjon for Statens vegvesen dei enkelte år, blir avklart gjennom dei årlege budsjetta.

Arne Sortevik (FrP) [11:42:34]: På slutten nærmet statsråden seg et svar på det spørsmålet egentlig dreier seg om. Det dreier seg ikke om omfanget av bompengebrauk og politisk utpressing som drives av regjeringa, og det dreier seg ikke om forslag fra Fremskrittspartiet om å bruke folkeavstemning, som er et godt tiltak, og la folk selv bestemme. Men det dreier seg nettopp om vegloven § 27, hvor Stortinget og departementet setter vilkår for bestemt bruk av avgiftsmidlene. Det er denne bruken av avgiftsmidlene, bruken av bompengene, jeg er på jakt etter med spørsmålet, for vi ser at det brukes bompenger til en rekke andre formål enn det jeg tror bilistene opplever som primærformålet. Vi opplever at de bl.a. brukes til rene byutviklingstiltak i bomringer, som statsråden var inne på. Dette fremstår jo mer som en generell ekstraskatt enn som en ekstra transportkatt.

Vil ikke statsråden legge noen begrensninger på denne utviklingen?

Presidenten: Presidenten reagerer på begrepet «politisk utpressing» og håper at det ikke forekommer senere.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:43:47]: Som eg sa i mitt fyrste svar: Bruk av bompengar til tiltak som bidreg til å redusera biltrafikken, og som samtidig legg til rette for auka kollektiv- og sykkeltrafikk, synest eg er positivt.

Føresetnaden i dei prosjekta som har vorte lagde fram for Stortinget, er at desse forslag òg skal vera lokalt initierte, baserte på lokale vedtak. Eg ser det som mi oppgåve å følgja dei opp, der vi bidreg til både eit betre miljø og betre framkome i byområda, samtidig som vi følgjer opp det som er den lokale viljen i desse spørsmåla.

Arne Sortevik (FrP) [11:45:03]: La meg bemerke at denne representanten har brukt uttrykket «politisk ut-

pressing» mange ganger fra denne talerstolen, med andre presidenter, og da pleier det å gå ganske så bra.

Igjen – vilkår for bruk av avgiftsmidler og ferske eksempler: Vi kan ta to ferske eksempler, for vi har nå to saker til behandling. Den ene er utvidelse av Bergensprogrammet. Der brukes det nesten 2,5 mrd. kr til såkalte programtiltak. 36 pst. av hele pakken brukes altså til helt andre ting enn til å bygge vei. Vi har nettopp fått informasjon i samleproposisjonen om utvidelse av miljøpakken i Trondheim, der bompengene i 2010 skal utvides med 90 mill. kr mer til bompengetiltak, som skal brukes til miljøtiltak. To tredjeparter av bompengene som kommer inn i 2010, skal altså brukes til helt andre ting enn til vei.

Mener statsråden at dette er å sette vilkår for bruk av avgiftsmidlene?

Presidenten: Da har representanten Sortevik registrert at denne presidenten mener at «politisk utpressing» er et mindre bra parlamentarisk begrep.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:46:12]: Eg meiner dei to eksempla som representanten Sortevik her nemner, er veldig gode eksempel nettopp på at det er lokalt vilje til tiltak som bidreg til større framkome, og samtidig til eit betre miljø, til å redusera biltrafikken og til betre framkome både for gåande og syklande, og òg for dei som måtte ha bruk for bil. Begge desse to eksempla er lokalt initierte og lokalt vedtekte, og eg ser det som mi klare oppgåve – ut frå den regjeringa eg representerer – å følgja opp denne typen forslag.

Mitt velmeinte råd til Framstegspartiet vil vera å ikkje vera så einsidig fokusert på kva som blir kravt inn, men faktisk òg fokusera på kva ein eigenleg får igjen av betre miljø og helse for små midlar.

Spørsmål 5

Øyvind Halleraker (H) [11:47:50]: Jeg har følgende spørsmål:

«Regjeringen sier i Nasjonal transportplan: «Det er en prioritert målsetting å skape en vesentlig bedre drifts- og vedlikeholdsstandard på riksvegene.» Samtidig øker vedlikeholdsetterslepet i norsk vegsektor stadig. Vedlikeholdsetterslepet har blitt estimert til over 20 mrd. kr og er økende.

Mener statsråden at planene som nå foreligger, er nok til å forhindre at vegstandarden ikke forverres ytterligere?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:48:29]: Regjeringa har for perioden 2006–2009 meir enn oppfylt planramma for dei fyrste fire åra i Nasjonal transportplan 2006–2015. Regjeringa har vore særleg oppteken av å styrkja innsatsen til vedlikehald av transportinfrastrukturen, som har vore forsømt over fleire år. Budsjetta til drift og vedlikehald av vegnettet vart difor auka merkbart i perioden 2006–2009, samanlikna med rammene i Nasjonal transportplan 2006–2009. I Nasjonal transportplan 2010–2019 er det lagt opp til ytterlegare auka løyvingar

til drift og vedlikehold. Målet for den auka innsatsen er å stoppa veksten i forfallet av transportinfrastrukturen.

I budsjettet for 2010 vidarefører regjeringa ein høg aktivitet på drift og vedlikehold av riksvegnettet. Det har likevel vore ein kraftig kostnadsauke nettopp for drifts- og vedlikehaldsarbeid dei siste åra, noko som gjer det vanskeleg å halda oppe eit nivå på vedlikehaldet som stoppar veksten i forfallet. Det er difor viktig å arbeida for å redusera kostnadene, samtidig som kvaliteten på arbeidet skal vera rett. Statens vegvesen arbeider no med å kartleggja årsakene til den store kostnadsauken. I tillegg arbeider etaten med å prøva ut nye kontraktformer og strategiar med sikte på kostnadsreducerande tiltak.

Lat meg òg seia at dagens metode for vurdering av storleiken på vedlikehaldsetterslepet er hefta med uvisse. Samferdselsdepartementet har difor teke initiativ til ei ny utgreiing for å betra metodikken for vurdering av vedlikehaldsetterslepet på riks- og fylkesvegnettet. Statens vegvesen har starta på dette arbeidet, og det er meint å vera ferdig i 2011.

Eg følgjer utviklinga innafør drift og vedlikehold i vegsektoren nøye. Det er min ambisjon å arbeida for å styrkja vedlikehaldet, og då må vi i fyrste omgang stoppa veksten i forfallet på vegane.

Øyvind Halleraker (H) [11:50:33]: Jeg takker for svaret.

Vi har nettopp sett revidert nasjonalbudsjett, hvor det er lagt inn 70 mill. kr kun til å rette opp frostskafer og skader etter en streng vinter. Det statsråden slår fast, er at hun holder fast ved sin målsetting og mener at hun er på god veg mot det målet.

Men dette stemmer ikke med det som står i hennes egen underetats dokumenter. I Statens vegvesens handlingsprogram står det under kategorien veg: svært dårlig – som brukes som begrep. Den vil øke fra 8 pst. til 20 pst. i løpet av de neste tre årene. Hvordan kan dette henge sammen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:51:32]: Dette spørsmålet gjev meg høve til å retta opp ein feil frå Statens vegvesen si side. Eg vart fortald i går at dei nettopp hadde levert ut eit handlingsprogram som fortel om ein auke frå 8 til 20 pst. Det korrekte talet frå Statens vegvesen si side skal vera 10 pst. Dei har òg lagt ut ein korreksjon på sine nettsider.

Så kan representanten seia: Okke som, her er det ein auke. Eg kan seia: Heldigvis berre på 2 pst. i staden for 12 pst.

Eg skal ha fullt trøkk både på betre metodar for å estimera vedlikehaldet og ikkje minst for å få ein gjennomgang av kontraktformene, som Statens vegvesen no skal føreta. Det handlar ikkje berre om å løyva pengar, men det handlar faktisk òg om å sørgja for eit effektivt vedlikehold for pengane.

Øyvind Halleraker (H) [11:52:36]: Det er tydelig at det er et eller annet med systemet her for å etterprøve dette, som ikke er på plass.

Komiteen har i dag hatt høring med trafikksikringsor-

ganisasjonene. De ønsker å ha definerte, forpliktende mål for hva som er godkjent eller god veg, altså på linje med krav til kjøretøyer, på linje med krav til førere, osv. I tillegg vil de ha et tilsyn, og de vil ha sanksjonsmuligheter.

Vil statsråden lytte til disse organisasjonene som arbeider for sikrere veger, færre dødsfall på vegene våre, og imøtekomme dem i dette ønsket?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:53:30]: Lat meg aller fyrst seia ja til å lytta. Det er ikkje noko nytt. Eg har brukt ganske mykje tid no desse månadene eg har vore samferdselsminister, nettopp på å lytta til ulike aktørar innan denne sektoren for å sjå på på kva måte eg kan følgja opp på best mogleg vis.

Difor er eg òg veldig glad for at det i budsjettet for 2010 er rom for 800 nye kilometer med asfalt. Det betyr mykje for dei som er opptekne av vedlikehald. Så kjem det no i revidert 70 mill. kr. Det er ikkje all verda, men det betyr faktisk 100 nye kilometer med asfalt. Og prisane er gunstige akkurat no. Så summen der kan bli minst 900 kilometer med asfalt, som er viktig for vedlikehaldsarbeidet. Utover det: Ja, vi må stadig forbetra vedlikehaldet.

Spørsmål 6

Elisabeth Aspaker (H) [11:54:52]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I 2006 besluttet Helse- og omsorgsdepartementet at det skulle utredes og utprøves en ny spesialitet i klinisk odontologi, og oppdraget ble gitt til Universitetet i Tromsø i 2007. Vinteren 2009 ble studieplan oversendt Helsedirektoratet og godkjent samme vår. Den nye spesialistutdanningen for tannleger skal finansieres av Helse- og omsorgsdepartementet. Studierektor er tilsatt i halv stilling, og fire kvalifiserte kandidater er klare til å begynne på spesialiseringen. Så viser det seg at finansiering mangler. Hva vil statsråden gjøre med det?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:55:37]: Jeg ser på utprøvingen av en ny spesialitet i klinisk odontologi ved Universitetet i Tromsø som et viktig tiltak i den generelle tannhelsepolitikken til regjeringen. Regjeringen prioriterer å følge opp forslagene i St.meld. nr. 35 for 2006–2007, Tilgjengelighet, kompetanse og sosial utjevning, Framtidas tannhelsetjenester. Å sikre likeverdig tilgjengelighet til tannhelsetjenester, inkludert spesialisttjenester, er viktig i denne sammenhengen. Universitetet har gjort et grundig og systematisk arbeid med å utarbeide studieplan og med å forberede alle de brikker som skal på plass for å kunne starte opp ny spesialitet.

I forbindelse med oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet i 2006 ble det tatt forbehold om at de budsjettmessige konsekvenser ble avklart med departementet. Et avgjørende moment i den sammenheng var om utprøving av ny spesialitet kunne finansieres ved omdisponeringer innenfor eksisterende ramme av statens tilskuddsmidler på tannhelsefeltet, eller om kostnadene til utprøvingen krever tilleggsbevilgning.

Utkast til samlet budsjett for eventuell oppstart høsten 2010 forelå for Helsedirektoratet først i januar 2010. I samarbeid med departementet vurderte Helsedirektoratet det som urealistisk å finansiere oppstart av den aktuelle spesialistutdanningen gjennom omdisponeringer i inneværende år.

I møtet mellom Universitetet i Tromsø, Troms fylkeskommune, Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet 7. mai i år ble det konkludert med at de ansvarlige aktører i Tromsø planlegger videre med sikte på oppstart i 2011. Helsedirektoratet vil, i samarbeid med departementet, vurdere mulige omdisponeringer for 2011 for å sikre finansiering i samsvar med et budsjett som er godkjent av direktoratet. Helsedirektoratet ivaretar den formelle kommunikasjonen med Universitetet i Tromsø og med Troms fylkeskommune. Tromsø-miljøene vil få tilbakemelding som ivaretar en realistisk planprosess frem til oppstart av utprøvingen av den nye spesialiteten.

Jeg ser frem til at den nye spesialiteten blir prøvd ut, og har forstått det slik at mange fylkeskommuner er interessert i resultatene nettopp av denne utprøvingen.

Elisabeth Aspaker (H) [11:57:58]: Dette er jo i sannhet en merkelig sak, for det har vært jobbet med saken i årevis. Det svaret som statsråden nå gir, tyder på at det er stor mangel på kommunikasjon mellom Helsedirektoratet og departementet. Ifølge de som jobber med dette i Tromsø, har det aldri vært noen tvil om at midlene skulle komme på plass. Man skulle starte denne høsten, altså om to-tre måneder. Kandidatene er tatt opp, de står klare, og de er forespeilet at de skal begynne på utdanningen sin. Den faglig ansvarlige er tilsatt. Og så blir man på en måte vinket av i siste sving – når man ser mållinjen der fremme.

Nå sies det at det er helt urealistisk at man skal starte til høsten. Men ifølge et krisemøte i Helsedirektoratet sist fredag vil direktoratet, hvis man får en avklaring fra statsråden den 1. juni, kunne legge opp til at utdanningen starter 1. januar 2011. Vil statsråden gi det klarsignalet til direktoratet?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:59:01]: Jeg mener det var det jeg nå egentlig svarte på, at det lå i fremdriften. Så har jeg lyst til å si at det var jo Universitetet selv som godkjente igangsetting av spesialistutdanningen høsten 2010, forutsatt at prosjektet var fullfinansiert på tre år. Så viser det seg at den rammen man hadde tatt høyde for, ikke holdt. Det ble dyrere enn det som var antatt, og det kan være noe av grunnen til at det nå er utsatt. Så er det også dette med at Helsedirektoratet fikk planene først i januar.

Dette er et positivt prosjekt, og det er viktig at det kommer på plass. Nå jobber vi altså for at det skal komme på plass fra 2011.

Elisabeth Aspaker (H) [11:59:46]: Jeg takker statsråden for svaret.

Hun viser selv både til St.meld. nr. 35 for 2006–2007 og viktigheten av å satse også på oppgradering av kompetansen innenfor tannhelsetjenesten. Tannhelseutdanningen

i Tromsø er landets nyeste, og den er kanskje også landets mest moderne. Det er klart at de er både interessert i å bidra og i å oppfylle målsettingene som ligger i tannhelsemeldingen. Da tolker jeg statsråden sånn nå at direktoratet vil kunne gi det svaret til Tromsø som man aller mest ønsker seg – at man nå kan planlegge og forespeile kandidatene at de er studenter fra 1. januar 2011.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:00:30]: Det er det som er målsettingen. Jeg har bare lyst til å understreke at høsten 2009 ble Helsedirektoratet forespeilet en kostnad på 1,5 mill. kr, men i januar i år fikk direktoratet et revidert budsjett som innebar en kostnad på 5 mill. kr for 2010. Denne økningen på 3,5 mill. kr fant man ikke rom for i inneværende år. Det er derfor det ikke ble igangsatt fra høsten. Det som nå er målsettingen, og som jeg har sagt her flere ganger nå, er at vi skal komme i gang fra 2011.

Spørsmål 7

Fra representanten Geir Jørgen Bekkevold til justisministeren:

«I saker hvor mennesker som har konvertert og søker asyl i Norge, må det være av interesse for alle parter at mest mulig informasjon som kan belyse saken, kommer fram tidligst mulig. Blant annet er det vesentlig å finne ut om konverteringen er reell. Miljøet rundt den konverterte og medlemmer i det aktuelle kirkesamfunnet blir aldri kontaktet av UDI/UNE i prosessen med å verifisere søkers påstander om konvertering.

Vil statsråden sørge for at dette legges inn som en standard rutine i behandlingen av slike saker?»

Presidenten: Spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 8

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:01:28]: «Det jobbes aktivt i mange land med å utvikle ukonvensjonelle olje- og gassressurser. Utviklingen gjør at f.eks. USA forventer å bli uavhengig av importert gass. Oljesand og skifergass er dagens ledende ukonvensjonelle petroleumskilder, men skiferolje, gass i kullreserver og gasshydrater sees på som lovende. Dersom utviklingen går slik mange tror, vil disse ressursene endre det globale energibildet.

Hva gjør Norge for å undersøke ukonvensjonelle petroleumssressurser på norsk territorium?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:02:01]: Av ukonvensjonelle petroleumssressurser i Norge er det trolig skifergass og gasshydrater som det er størst grunn til å adressere her. Av dem er det først og fremst gasshydrater som det finnes mye av i Norge. Det er gjort en del kartlegging av gasshydratene på norsk sokkel. De største forekomstene synes å være rundt Svalbard, og i det nordlige Barentshavet samt på midtnorsk sokkel.

Det er stor usikkerhet og store kostnader knyttet til utvinning av gasshydrater, og det trengs en betydelig teknologiutvikling dersom disse skal kunne produseres kommersielt i Norge. Så langt er kun to gasshydratprosjekter realisert rundt om i verden, ett i Alaska og ett i Japan. Begge har en relativt liten produksjon.

PETROMAKS-programmet i Norges forskningsråd støtter to prosjekter som studerer gasshydrater. Det ene kartlegger gasshydrater i områdene rundt Barentshavet og Svalbard, og det andre ser på mulighetene for å utnytte CO₂ for å produsere gasshydrater. Olje og gass i det 21. århundre, OG21, er et strategiorgan for olje- og gassforskning, utpekt av OED, som består av representanter for industri og akademia. OG21 har ikke pekt ut ukonvensjonelle ressurser som et område Norge burde prioritere med hensyn til forskning og teknologiutvikling.

Når det gjelder skifergass, er det ikke foretatt noen systematisk gjennomgang av potensialet for dette på norsk sokkel, men vi følger tett opp utviklingen internasjonalt. Oljedirektoratet er bl.a. med i et internasjonalt prosjekt, «Gas Shales in Europe», som har som formål å kartlegge skifergasspotensialet i Europa.

Når det gjelder skifergass, er de miljømessige aspektene såpass omfattende og utfordrende at operasjoner til havs vil bli svært kostbare. I tillegg må man regne med svært små produksjonsvolumer som krever mange brønner. Skal skifergassen være lønnsom å utvinne, må infrastruktur og boreutstyr være installert fra før. Skifergassproduksjon på norsk sokkel er derfor foreløpig mest aktuelt som tilleggsressurs knyttet til gassnedblåsning fra eldre oljefelt. De geologiske forutsetningene for skifergass på land synes ikke å være til stede i Norge, og er dermed ikke aktuelt i denne sammenhengen.

Årsaken til at ukonvensjonelle gassressurser ikke i større grad har blitt gjennomgått i Norge, er først og fremst at vi per i dag har store konvensjonelle ressurser som vil vare i flere tiår framover, og at vi fortsatt har et stort fokus på å finne mer av disse ressursene, hvilket Stortinget debatterte ganske mye i går. I tillegg er teknologiutfordringene, kostnadene og miljøaspektene ved utvinning av ukonvensjonelle petroleumsressurser fortsatt så betydelige at det ikke vil være aktuelt å utvinne disse på norsk sokkel innenfor en fornuftig planleggingshorisont nå.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:05:04]: Jeg er glad for de signalene statsråden ga i går, og som han for så vidt bekrefter i dag, om at vi har som mål å utvinne mye olje og gass i framtiden. Det er det viktig å slå fast. Samtidig vet vi at det er utfordringer på norsk sokkel. Selv Oljedirektoratets framskrivninger viser at vi sannsynligvis får en nedgang i produksjonen i forhold til dagens nivå. Nå er dagens nivå gledelig høyt, så det er kanskje ikke uventet sånn sett. Men norsk sokkel har vært kjent som et laboratorium for oljeindustrien. Med tanke på å ha perspektiver langt fram i tid vet vi at EU ser på gass som en del av deres klimaløsning. Vi vet at det jobbes med skifergass i USA og EU, og noe av det man fant fort ut når man jobbet på norsk sokkel på 1960- og 1970-tallet, var at det var store mengder kull under havbunnen. Mange regner med

at ikke bare skifergass og gasshydrater, men også gass i kull har et stort potensial i framtiden. Dette handler om både teknologi og teknologiutvikling. Hva er statsrådets kommentar til det?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:06:13]: Det er riktig som representanten sier, at det er betydelige kullforekomster på norsk sokkel som det i hvert fall er teoretisk mulig å anvende gjennom ulike teknologiske løsninger. Men det vi foreløpig ser, er at dette er krevende prosesser å sette i gang, og at man med dagens teknologi også har store miljømessige utfordringer. Men vi ser jo i verden for øvrig at utnyttningen av kombinasjonen kull-gass er det dessverre en del ulykker knyttet til. Det er kjent.

Så det er riktig som representanten sier, det er påvist slike ressurser også her på norsk sokkel, men så langt har vi ikke vurdert det som aktuelt å gjøre mer med det.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:07:14]: Kan statsråden likevel gi et signal om hva slags holdning regjeringen har hvis et utenlandsk selskap, eller et norsk selskap, kommer og mener at de har funnet teknologi som gjør at det er mulig å utvinne skifergass til havs, eller bore etter gassforekomster i kull? Gasshydrater tror jeg nok er såpass krevende at vi ikke skal tro at det skjer noe der de første årene.

Vil statsråden være positiv til at noen for egen regning og risiko kan gjøre slikt på norsk sokkel, eller er han skeptisk?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:07:50]: Hvis energiproduksjonen kan foregå innenfor gode og sikre miljømessige rammer, og ta hensyn til de klimautfordringene som ligger rundt det, er jeg positiv til initiativ som går på det å utnytte ressurser på norsk sokkel.

Jeg tror at realiteten i dag er at den type prosjekter er et stykke unna, men jeg oppfatter representantens spørsmål som mer et teoretisk spørsmål i forhold til en gitt situasjon, og da er det viktig for meg å ramme inn det miljømessige og klimamessige i et slikt eventuelt prosjekt.

Spørsmål 9

Siri A. Meling (H) [12:08:52]: «Et fremtidig nytt klinikkbygg for Norges veterinærhøgskole er planlagt etablert på Ås i tråd med Innst. S. nr. 176 for 2007–2008, i et område av landet med liten og fallende husdyrproduksjon. Studentenes adgang til et aktivt husdyrbruk og havbruk er å anse som en avgjørende faktor for adekvat klinisk undervisning.

Vil statsråden ta initiativ til en alternativ lokalisering av klinikkbygget til områder av landet hvor det faktisk er et aktivt husdyrhold, som f.eks. Sandnes i Rogaland?»

Statsråd Tora Aasland [12:09:31]: I tråd med regjeringens tilråding i St.prp. nr. 30 for 2007–2008 og Stortingets tilslutning til dette 7. april 2008 skal Norges vete-

rinærhøgskole lokaliseres på Ås og organiseres sammen med Universitetet for miljø og biovitenskap.

Et interimsstyre har avgitt sin rapport som heter Det nye universitetet på Campus Ås, og et fellesstyre er nå oppnevnt av Kunnskapsdepartementet med Finn Bergesen jr. som styreleder.

Det er fra Stortinget, regjeringen, interimsstyret og fellesstyret understreket at Veterinærhøgskolens avdeling på Sandnes, som eies av Opplysningsvesenets fond, og som i dag drives av Norges veterinærhøgskole, skal utvikles videre og styrkes i forbindelse med opprettelsen av det nye universitetet. Norges veterinærhøgskole ser avdelingen på Sandnes som et sentralt tilbud til differensieringsstudenter i mattrygghet og produksjonsdyrmedisin, to studieretninger som vil bli slått sammen for å styrke utdanningen. Arbeidet med dette er allerede godt i gang.

I differensieringsdelen av studiet vil fagmiljøet på Sandnes representere en spesielt verdifull ressurs. Undervisningstilbudet på Sandnes utvides nå med to nye stillinger, fra å omfatte småfe til også å omfatte feltrettet virksomhet innen forebyggende veterinærmedisin og besetningshygiene.

Norges veterinærhøgskole vurderer det slik at det i dag er tilstrekkelig antall produksjonsdyr i østlandsregionen til å lage et godt undervisningstilbud på det nivået som produksjonsdyrklubben skal fylle på Ås. Undervisning i klinikk er dessuten en sentral og integrert del av undervisningen som det vil være svært u hensiktsmessig å dele på flere studiesteder.

Synergi mellom de veterinærmedisinske fagmiljøene på Norges veterinærhøgskole og husdyrfagmiljøene på Universitetet for miljø og biovitenskap var også et viktig argument for å flytte Norges veterinærhøgskole til Ås, og en deling av disse fagmiljøene har fra fagmiljøenes side ikke vært vurdert som hensiktsmessig, verken ved en plassering på Sandnes eller i noen andre deler av landet.

Det er i dag ikke rene klinikkfasiliteter på Sandnes, men et tilbud til obduksjon av døde dyr i samarbeid med Veterinærinstituttet. Det har ikke vært vurdert å legge klinikkfasiliteter utover dette til Sandnes. Derimot vil styrking av de eksisterende fagmiljøene på Sandnes være viktig for utviklingen av det nye universitetet på Ås.

Siri A. Meling (H) [12:11:57]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg vil understreke at Høyre er opptatt av at veterinærstudentene våre skal ha høy kompetanse og god kunnskap. Og, som jeg sa, klinikkdelen anses å være ganske avgjørende i dette studiet.

Vi mener det er gjennom god kontakt med praktisk husdyrbruk studentene kan få godt nok undervisningsmateriale, enten det gjelder sykdom, avl, etikk, dyrevernsspørsmål eller kjennskap til hele produksjonskjeden for mat.

Mener statsråden at disse momentene i tilstrekkelig grad er vektlagt i beslutningen om å etablere dyrenes rikhospital, som denne klinikken må sies å være, i et område av landet med lavt, og synkende, husdyrhold? Og: Synes statsråden det er tilfredsstillende at pasientene, altså de syke dyrene, må transporteres over til dels store avstander med dispensasjon fra Mattilsynet?

Statsråd Tora Aasland [12:12:55]: Jeg vil understreke at det nye universitetet som er i ferd med å utvikle seg på Ås, er et meget krevende, men også svært viktig prosjekt, både for det eksisterende universitetet og for Veterinærhøgskolen som skal dit.

Vi har nå hatt en konsekvensutredning – KS1, som det heter – som ligger til grunn for diskusjonene i forbindelse med det nye universitetet. Der har det aldri vært et alternativ at det skulle være klinikkbygg på Sandnes. Men Sandnes spiller en stor rolle. Det var en av forutsetningene for hele etableringen at Sandnes skulle være med som en viktig del av undervisningstilbudet til studentene, nettopp fordi, som representanten sier, at det er mer husdyr i det området enn det er på østlandsområdet.

Samtidig har man, som jeg sa i svaret, vurdert det slik fra fagmiljøenes side at det er tilstrekkelig med husdyr i østlandsområdet til at en slik klinikk godt kan fungere der. Men jeg vil understreke at det er helt avgjørende at man har en god kontakt med Sandnes når det gjelder dyr, og med andre miljøer når det gjelder fisk, i forhold til det nye universitetet.

Siri A. Meling (H) [12:14:03]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg synes det er positivt at statsråden understreker det som lå i proposisjonen fra regjeringen om en videreutvikling av miljøene på Sandnes, og jeg legger merke til at statsråden også sier at det ikke bare er en videreutvikling, men også en styrking av miljøene på Sandnes.

Nå er det sannsynligvis slik at det vil ta en del år før flyttingen av Norges veterinærhøgskole er gjennomført, og behovet for et nytt klinikkbygg er ganske presserende. Er dette argumenter som kan få statsråden til å tenke nye tanker omkring lokalisering av klinikkbygget?

Statsråd Tora Aasland [12:14:48]: Jeg regner med at representanten kjenner så godt til disse konsekvensutredningsprosessene at hun vet at det å skulle endre forutsetninger for den prosessen nå, ville være å gå tilbake i tid i forhold til den framdriften vi har.

At det er behov for et klinikkbygg, er helt riktig. At det planlegges på Ås, er også helt riktig, og at det er faglig forsvarlig, mener jeg at jeg absolutt har begrunnet i dette svaret. Men det betyr ikke at ikke Sandnes-miljøet er viktig for utdanningen av kommende veterinærer, og at det miljøet som er på Sandnes, særlig med småfe, sau og geit, er en viktig del av det undervisningsopplegget. Så det vil bli tatt vare på. Det vil bli styrket og utviklet, og det vil være en svært sentral del av undervisningsopplegget for de framtidige studentene.

Presidenten: Spørsmål 10 er besvart tidligere.

Spørsmål 11

Torgeir Trældal (FrP) [12:15:52]: «Nord-Norsk Ferdigplen AS har søkt Mattilsynet om dispensasjon for å importere 500 kg med plengressfrø. Frøet det er søkt om,

produseres i Alaska. Bedriften som leverer ferdiggress i Nord-Norge, trenger et gressfrø som er mer vintersterkt og hardført, og dermed bedre egnet for gressproduksjon nord for Polarsirkelen.

Vil statsråden hjelpe Nord-Norsk Ferdigplen å få importert de gressfrøene de trenger, slik at de er i stand til å levere ferdigplen også nord for Polarsirkelen?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:16:25]: Representanten Trældals spørsmål belyser et viktig tema, nemlig utvikling av plantesorter som er tilpasset de svært varierte forholdene vi har i vårt langstrakte land. Grasbasert produksjon er en bærebjelke i norsk landbruk og en forutsetning for at vi skal kunne videreutvikle et bærekraftig landbruk over hele landet. Arbeidet med å finne nye og bedre sorter som er tilpasset våre vekstvilkår, er en prioritert oppgave. Det gjøres en betydelig innsats med sortsutvikling for å få egnede engvekster tilpasset nordlige forhold. Målsettingen er klar: en bærekraftig planteproduksjon over hele landet.

Når det gjelder plenfrø, har vi allerede tilgjengelige frøsorter som er egnet til å få fine plener også nord for Polarsirkelen. Frø til bruk i plener er imidlertid omfattet av det samme såvareregelverket som frø til bruk i landbruket. Regelverket skal sikre at såvarer som importeres og omsettes, har tilfredsstillende kvalitet og oppfyller plante-helsemessige krav. Derfor er det viktig med en nøye vurdering av hver enkelt søknad om import, slik som en har i dette tilfellet.

I den aktuelle saken har Mattilsynets regionkontor for Nordland avslått søknad om import. Vedtaket ble påklaget 26. april i år, og klagen er nå til behandling i Mattilsynet. Jeg legger til grunn av Mattilsynet gjør en solid, fornyet vurdering i forbindelse med klagebehandlingen. Jeg overlater de faglige vurderingene til Mattilsynet og har ingen planer om å involvere meg direkte i Mattilsynets videre behandling av saken.

Torgeir Trældal (FrP) [12:18:09]: Det gressfrøet som det er søkt om, heter Nugget og kommer fra Alaska. Det er et gressfrø som tåler arktiske strøk. Det er også et gressfrø som har vært brukt tidligere av samme firma.

Mattilsynet sier nei fordi dette ikke står på EUs liste. Mitt spørsmål til ministeren er: Er man nødt til å følge EUs liste? Kan ikke Mattilsynet se bort fra EU og åpne for import av 500 kg gressfrø fra Alaska?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:18:53]: Som understreket i mitt forrige innlegg, gir vi i dag støtte til planteforedling. Vi arbeider med sortsutvikling av engvekster for å få gode vekster som er tilpasset dyrking nord i landet. Det er en viktig bit av Graminors arbeid med planteforedling.

I dette tilfellet er saken nå til klagebehandling i Mattilsynet. I henhold til vanlig praksis er det slik at Mattilsynet må få behandle denne saken uten noen slags politisk påvirkning. Det er viktig at vi legger faglige synspunkter i bunnen ved slike vurderinger, og det er jeg trygg på at Mattilsynet gjør.

Rent generelt kan jeg understreke at plenfrø som om-

settes i Norge, i stor grad er importert. Selvsagt vil Mattilsynet vurdere denne saken på adekvat måte også videre.

Torgeir Trældal (FrP) [12:19:52]: Hvis man ser bort fra akkurat denne saken som er til ankebehandling, mener statsråden at det er riktig at man skal rette seg etter det som står på EUs liste? Skal ikke Norge som nasjon være i stand til selv å ta avgjørelser om man skal importere noe, ikke bruke EU, men bruke sin egen overbevisning og sin egen kompetanse? Når dette frøet tidligere har vært importert og brukt over lengre tid, hvorfor skal man da si nei nå?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:20:28]: Som sagt er saken til klagebehandling, og det legger jeg til grunn skal skje i henhold til vanlige prosedyrer.

Når det gjelder spørsmålet som Trældal her tar opp, om vi skal følge et internasjonalt regelverk som er lagt i bunnen fra EUs side, er det slik at det gjøres i Norge på en rekke områder – på landbruksområdet, på dyrevelferdsområdene og også i dette tilfellet.

Jeg vil bare understreke at Mattilsynet må behandle disse reglene i henhold til det regelverket, det lovverket, som vi har i Norge. Jeg forutsetter selvsagt at det blir gjort. I dette tilfellet er spørsmålet mer om det kan finnes alternativer hvis man ikke får anledning til å importere disse såvarene. Det finnes gode alternativer. Men som sagt, saken er ennå ikke avklart. Mattilsynet må få anledning til å gjennomføre en fornuftig behandling av den.

Spørsmål 12

Torgeir Trældal (FrP) [12:21:37]: «Forskning er viktig, og forskningsmidlene er dessverre for små. Det er en målsetting at vi skal bruke mer penger på forskning både i privat og i offentlig sektor.

Jeg leser på forskning.no at vi har brukt offentlige forskningsmidler på å finne ut at kyrne kan være slemme med hverandre. Forskningsrapporten konkluderer at kyrne blir mobbet på arbeidsplassen sin, slik at det går ut over melkeproduksjonen.

Mener statsråden at dette er riktig bruk av offentlige forskningsmidler?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:22:08]: Prosjektet som artikkelen det henvises til, bygger på, er et stort, flerårig samarbeidsprosjekt mellom Universitetet for miljø og biovitenskap, Norges veterinærhøgskole, Høgskolen i Nord-Trøndelag og TINE, og det har tittelen «Løsdrift for mjølkeproduksjon hos ku». Det har pågått siden høsten 2005 og avsluttes høsten 2010.

Hovedformålet med dette prosjektet er å finne løsninger for nye driftsbygninger som både er økonomisk forsvarlige, sikrer gode produksjonsvilkår for den enkelte melkeprodusent, og som i tillegg er dyrevennlige. Både næringen og forskningsmiljø står bak prosjektet, som er viktig for å skaffe til veie nyttig og anvendt kunnskap

om økonomi og dyrevelferd. Prosjektet har med andre ord høy relevans for næringen og ikke minst for utfordringer knyttet til husdyrproduksjonen i Norge framover. Samlet er det bevilget 16 mill. kr til prosjektet, der Forskningsrådets Matprogram står for 15 pst. av finansieringen. Resten finansieres av næringens egne midler gjennom Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter og Forskningsmidler over jordbruksavtalen. Med andre ord står næringen for 85 pst. av finansieringen.

Stortingets vedtak i forbindelse med lov om dyrevelferd og forskrifter om krav om løsdrift i melkeproduksjonen ligger i bunnen av denne store satsingen. Ny lov om dyrevelferd trådte i kraft den 1. januar 2010. Grunnleggende prinsipper er dyrs egenverdi, og at regelverk skal være basert på ny kunnskap. I St.meld. nr. 12 for 2002–2003 Om dyrehold og dyrevelferd slås det fast at god produksjon alene ikke er indikator for at alle behov er ivaretatt hos dyra. Krav om løsdrift er innført for å bedre dyrevelferden i melkeproduksjonen. Utformingen av løsdriftsfjøs vil imidlertid ha betydning for dyrevelferden. Som flokkdyr har kyr en utpreget rangordning, og dette kan føre til stress og påvirke dyrevelferden. Riktig utforming av fjøset kan imidlertid bidra til å redusere dette. Vi har derfor behov for ny kunnskap både for å finne enkle tiltak der det ikke er løsdrift, og for utformingen av nye driftssystemer basert på løsdrift.

Forskning så langt har vist at fjøstypen har innvirkning på kyrnes produksjon og helse, men resultatene er ikke entydige. Det er funnet store forskjeller på melkeproduksjon avhengig av hvordan kyrne har det i fjøset, og løsdriftsfjøs kan ifølge forskningen knyttes til bedre fruktbarhet, færre speneskader, mindre ketose, ingen entydige forskjeller i jurhelse samt høyere forekomst av klauv- og beinlidelser kontra båsfjøs. Utredninger i EU har vist at investeringen i liggematter i løsdriftsfjøs faktisk betaler seg tilbake i løpet av ett år, både fordi det kan føre til økt melkeproduksjon, og fordi det reduserer speneskader og dødsfall hos kyrne.

Det er bl.a. slike forhold den nevnte artikkelen tar tak i. Eksempelvis blir det i artikkelen vist til at kyr fra melkefjøs hvor det er bare én såkalt blindgang, eller hvor det finnes rundganger for kyrne, melker godt over 1 liter mer i døgnet enn kyr fra fjøs med flere blindganger. Dette er naturligvis relevant forskning som kan få direkte effekt for den enkelte produsent. Investeringer i driftsbygninger er den største investeringen som gjøres på et gårdsbruk, og det binder ressurser for 20 år framover. Da er det av stor betydning å finansiere forskning som kan gi noen svar på de kompliserte sammenhengene som skal tilfredsstilles når melkekyr både skal ha høy ytelse og godt miljø, samtidig som kostnadene skal holdes så lave som mulig og bonden skal sikres et godt og ikke minst mindre farlig arbeidsmiljø.

Forskning på dyrevelferd er sentralt for å bygge kompetanse slik at man kan se de faktiske sammenhengene mellom velferd og produksjon. Dette er nødvendig for at man kan gjennomføre praktiske tiltak som har en virkning. I EU opprettes det kompetansesentre som samler kompetanse på dette området. Og det er lagt til grunn at denne utviklingen skal skje på basis av kunnskap, på basis av forskning.

La oss heller ikke glemme sluttbrukeren av landbruksprodukter, forbrukeren – deg og meg – som har et sterkt ønske om at produksjonen av mat er etisk forsvarlig og basert på høy dyrevelferd. Her har Norge et konkurransefortrinn.

Overskriften til artikkelen på forskning.no som representanten Trældal viser til, er journalistisk spissformulert – det er riktig. Poenget er imidlertid helt klart av dyrevelferdsmessig interesse. Melkeproduksjon, som er en bærebjelke i norsk landbruk, kan ikke være bekjent av å ha et produksjonssystem som ikke tar hensyn til dyrevelferd. Denne forskningen prøver altså å se driftsøkonomi og dyrevelferd i sammenheng og bidrar til svar på viktige utfordringer som næringen står overfor.

Jeg håper at representanten Trældal i sitt spørsmål ikke latterliggjør tiltak for å bedre dyrevelferden. Jeg oppfatter det heller ikke slik, men det er en fare for at det kan oppfattes slik. God dyrevelferd er viktig, ikke bare for å bedre livskvaliteten til dyrene, men også fordi det kan føre til økt positiv økonomisk uttelling for produsenten.

Torgeir Trældal (FrP) [12:27:20]: Jeg kan si til statsråden at det er ikke for å latterliggjøre, men det er for å se litt på hva man har av rammebetingelser, og det som skjer i landbruket. Det som jeg kunne tenke meg å spørre statsråden om etter å ha hørt svaret, er: Når man bruker 16 mill. kr på å forske på dette for å tilrettelegge, kan man regne med at man vil utarbeide en forskrift, at det ligger i systemet hvordan fjøsene skal se ut, at det skal være rømningsveier for kyr som blir mobbet, slik at de skal komme seg ut, å la krav til rømningsveier i tilfelle brann osv? Ser man for seg at staten tenker å gi investeringstilskudd for å følge disse retningslinjene, og har man tenkt å legge inn rammebetingelser for å hjelpe bonden eventuelt å få en forbedring i fjøsene?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:28:10]: Jeg er glad for at representanten Trældal understreker at dette ikke er for å latterliggjøre, for det er et stort prosjekt. Det er også riktig å sette spørsmålstegn ved nytten av forskningen – det skal jeg si meg enig i, det er generelt viktig å ha debatt om denne typen prosjekter. I dette tilfellet er det et viktig prosjekt. Det har allerede vist seg at gjennom ulike tilpasninger av produksjonsmiljøet for kyr i fjøs, gjennom tilpasninger av fjøsets oppbygging og det utstyret en har i fjøset, kan en oppnå bedre resultat. Slik sett er det viktig for produsenten, og det er viktig for dyrevelferden. Hvorvidt det vil resultere i endrede forskrifter, hvorvidt det vil resultere i endret syn på investeringstilskudd som i et visst omfang gis til fjøsbygging, er det for tidlig å svare på nå.

Spørsmål 13

Per Roar Bredvold (FrP) [12:29:18]: Jeg ønsker å stille landbruks- og matministeren følgende spørsmål:

«Med den lange og kalde vinteren 2009–2010 friskt i minne er det mange som kan takke vedprodusentene for en grei innetemperatur. Men mange vedprodusenter sliter økonomisk og mener at deres næring har dårligere ram-

mevilkår enn andre varmemprodusenter, som f.eks. strøm, varmpumper og pelletsovner.

Ser statsråden denne forskjellen?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:29:52]: Som representanten Per Roar Bredvold peker på, har den lange, stabile, gammeldagse vinteren – denne kuldeperioden som vi har hatt sist vinter – virkelig vist verdien av å ha et ildsted i boliger og de gode egenskapene som vedfyring har som varmekilde, både for dem som bruker ved som hovedvarmekilde, og for dem som bruker det som spisslast. Vedfyring er enkelt, billig og klimavennlig. Fyring med ved til romoppvarming i boliger utgjør rundt halvparten av all bruk av bioenergi i Norge, rundt 6 TWh per år. Om lag 80 pst. av husstandene i landet har en vedovn.

Vedproduksjon utgjør også en viktig tilleggsnæring for mange bønder og skogeiere. Vedproduksjon bidrar til å utfylle ledig arbeidstid på norske gårdsbruk, og innsatsen er i stor grad basert på gårdens maskinpark og ressurser. Med andre ord er dette ofte en meningsfull og kostnads-effektiv måte å utnytte landbrukseiendommens ressurser på.

Svært mange vedprodusenter henter mesteparten av råstoffet fra egen skog, noe som også bidrar positivt i kulturlandskapet og gir kortreist energi. Jeg mener at vedproduksjon gir et godt grunnlag for lønnsom virksomhet. Ser vi på pris per kilowatttime, gir ved betydelig større betalingsvne til råstoffprodusenten sammenlignet f.eks. med flis. Flis betales med rundt 12–15 øre/kWh, mens ved gir 45–65 øre/kWh. Produksjon og salg av ved gir således en større verdiskaping for produsentene fordi de følger veden langt ut i verdikjeden – ofte helt fram til forbruker.

Det er videre et betydelig antall aktører som etablerer vedproduksjon og -salg basert på innkjøpt virke. Jeg antar at de ikke ville gjort dette uten en viss lønnsomhet. Jeg vil betegne markedet for ved som et modent marked, selv om det også her finnes rom for effektivisering og videreutvikling, som ytterligere kan bedre lønnsomheten for produsentene. Jeg deler ikke representanten Bredvolds bilde av at vedprodusentene generelt sliter med dårlig lønnsomhet.

I 2009 etablerte Landbruks- og matdepartementet en ordning med støtte til uttak av skogråstoff til bioenergi. Bakgrunnen for dette er at tilbudet av råstoff til bioenergi, og da først og fremst skogflis, er en flaskehals i regjeringens bioenergisatsing. Flismarkedet skal dekke andre markedssegmenter enn ved. Og skal vi nå regjeringens mål om økt utbygging av bioenergi med pluss 14 TWh innen 2020, trenger vi store volumer flis. Til nå har markedet for skogsflis vært preget av svak lønnsomhet. I en tidlig fase mener jeg derfor det er nødvendig med ekstra tiltak for å stimulere til økt flisproduksjon – for å få dette markedet opp å gå. Innenfor de begrensede rammene for denne ordningen er det verken ønskelig eller forsvarlig å inkludere støtte til vedproduksjon så lenge vedproduksjonen er lønnsom. Jeg vil samtidig vise til at under Bioenergiprogrammet, som er det andre av to viktige virkemidler i Landbruks- og matdepartementets bioenergi-politikk, gis det investeringsstøtte til vedkjeler på linje med investeringsstøtte til fliskjeler.

Til slutt er det også viktig å peke på at inntekter fra

vedsalg kan inngå i det såkalte jordbruksfradraget. Dersom vedprodusenten har jordbruksinntekt, gir det mulighet for større skattefradrag.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:33:07]: Jeg takker statsråden for svaret, som kanskje ikke akkurat vedprodusentene vil kalle et positivt svar, men det var jo en redegjørelse og orientering om forskjellige ting når det gjelder dette med oppvarming.

Nå er vel ikke jeg heller den som mener at vi skal gi støtte, men det er mange måter man kan gjøre rammevilkårene mye bedre på, og man kan også gjøre ting mer positivt. Det kan være nok at statsråden snakker positivt om vedfyring. Det kan være forskjellige måter å tilrettelegge dette på. Det kan være å lage en plan for hvor mange prosent som bør være vedoppfyrte i Norge. Det kan være litt om kulturlandskapet og mange slike ting som jeg ser kan gjøres. For noen år tilbake ble det jo gitt støtte til dem som ville kjøpe pelletsovner og på den måten varme opp huse- ne sine eller bygningene sine. Men det finnes jo 800 000 gamle vedovner i Norge. Kanskje det kunne være noe?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:34:16]: Jeg deler representanten Bredvolds synspunkt på den positive effekten av ved både i forbindelse med oppvarming, i forbindelse med kulturlandskapspleie og, ikke minst, i forbindelse med at det skaper lønnsomhet for dem som produserer ved og selger det i et marked. Dette er et uregulert marked, og det er fritt fram for vedprodusentene å utnytte de mulighetene det gir. Det er bra for landbruket, det er bra for vedprodusentene.

Så viser representanten til Enovas husholdningsstøtteordning, der det i dag gis støtte til investering i pellets-kaminer og pelletskjeler. Det gis også støtte til varmpumper som henter varmen fra væske til vatn, eller fra luft til vatn, og det gis støtte til varmestyringssystem og solfangere.

Nå er det innenfor et annet departements arbeidsområde, men en har vurdert det slik at lønnsomheten i vedproduksjonen var slik at det ikke var nødvendig å stimulere ekstra til denne utbyggingen av vedovner.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:35:23]: Jeg takker statsråden for et nytt svar, som jeg tolker litt mer positivt.

Men jeg synes nå det er litt merkelig – og det håper jeg statsråden også er enig i – at når vi bor midt i skogen, for å si det sånn, importerer vi samtidig ved fra andre land, fra Øst-Europa, samtidig som kulturlandskapet vårt gror igjen. Da tror jeg det hadde vært på sin plass å få gjort noe mer positivt ut av dette med vedproduksjon – som sagt – ikke det at man skal få noen økonomisk støtte eller noe sånt utover det andre får, det er ikke det jeg sier, men at det skal være litt mer likhet. Dette med pelletsovner var vel ikke akkurat den store suksessen, slik jeg har forstått det.

Når man nå ser på miljøet – når vi er inne på det – forurenses vel en ny vedovn så å si ingenting i forhold til en gammel vedovn, pluss at den gir mye mer varme. Så det jeg ønsker at statsråden skal være med og bidra til, er å få vedproduksjonen opp på et enda høyere nivå,

slik at flere kan bruke ved – at man tenker litt mer på det.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:36:27]: Jeg skal være den første til å si at vedproduksjon og bruk av ved er særdeles viktig også fordi det innebærer at vi bidrar til å oppnå Bioenergiprogrammets målsettinger om energiproduksjon. I mange sammenhenger deltar jeg i ulike møter og holder ulike foredrag der vi legger vekt på vedens betydning, både økonomisk og for kulturlandskapet. Så det skal jeg love representanten Bredvold at jeg skal fortsette å gjøre, for det er særdeles viktig.

Når det gjelder støtteordninger, er jeg helt enig med representanten Bredvold i at det ikke er noe poeng å gi støtte til lønnsom produksjon, ei heller til å bytte ut vedovner.

Det greier vi forbrukere selv, og det passer bra, for det er lønnsomt også for oss å bruke den veden og å bruke denne vedovnen.

Presidenten: Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

Sak nr. 2 [12:37:27]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.38.
